

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu ów Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 568

Poznań, wtorek dnia 13 grudnia 1932

Rok XXVII

Poznań, 12 grudnia.

Równość zbrojeń

W dzisiejszym porannym wydaniu naszego pisma podaliśmy uchwałę, jaka zapadła na konferencji pięciu mocarstw w Genewie w sprawie konferencji rozbrojeniowej. Niewątpliwie dwuznaczny i niejasny tekst deklaracji różnie będzie interpretowany w rozmaitych stolicach świata. Nie wiadomo, dlaczego Polska Agencja Telegraficzna zaopatrzyła uchwałę własnym komentarzem, z którego mogłoby wynikać, że dawno już Niemcy nie poniosły tak druzgocącej klęski dyplomatycznej, jak wczoraj w Genewie.

Oczywiście różne maksymalne formuły, jakie proponował minister Rzeszy von Neurath, nie znalazły się w deklaracji. Ale wiadomo, że w rokowaniach politycznych stawia się zwykle skrajne postulaty, by móc je następnie przetargować. Jeżeli Niemcom nie udało się przeprowadzić zdania o „wszelkich praktycznych następstwach” zasady „równości praw”, co miało służyć do zniesienia demilitaryzacji strefy nadreńskiej po stronie niemieckiej, to z drugiej strony francuskie zdanie o bezpieczeństwie nie zostało ujęte w pierwotnej postaci: „bezpieczeństwo równe dla wszystkich”, ale w formie zupełnie ogólnikowej bezpieczeństwa dla wszystkich narodów. Jakże mają być wymiary tego bezpieczeństwa i czy ma ono być równe dla wszystkich, o tem deklaracja nie mówi.

A przecież ostatni projekt rozbrojeniowy francuski wyraźnie zmierzał do zastosowania równości bezpieczeństwa przynajmniej w Europie przez rozciągnięcie systemu gwarancji granic nadreńskich na wszystkie granice w Europie, co równałoby się wprowadzeniu tak zw. Locarna wschodniego dla granic polskich.

Mozna się obawiać, że kwestja bezpieczeństwa załatwiona będzie ostatecznie tak, jak proponuje ustęp 3 deklaracji genewskiej. To znaczy po raz już nie wiadomo który państwa zobowiążą się platonicznie do niestosowania siły przy rozwiązywaniu zatargów. Zasadę tę ujął w formę prawną pakt Kellogga, uznany za niewystarczający. Dziś znówu ją się powtarza. Ciągłe jednak powtarzanie przyjętych zobowiązań wykazuje tylko ich kruchość i osłabia ich znaczenie. Prawa i obowiązki, które wciąż trzeba przypominać i potwierdzać, nie są żywotne i nikt nie bierze ich na serjo.

Rzeczą istotną w uchwale wczorajszej jest powrót Niemiec na konferencję genewską i uznanie przez mocarstwa zasady równości praw. Ani jedno, ani drugie nie stanowi klęski Niemiec. Przeciwnie jest ich zwycięstwem.

Niemcy pojechały na konferencję rozbrojeniową tylko w celu uzyskania równości praw w dziedzinie zbrojeń. Zasady tej bronili nieugięcie, usuwając się w końcu z obrad konferencji i zapowiadając swój powrót do Genewy pod warunkiem uwzględnienia ich zasadniczego postulatu. Anglja i Włochy, chcąc za wszelką cenę sprowadzić Rzeszę z powrotem na konferencję, uznały po

Ameryka żąda należności bez żadnych zastrzeżeń

Uchwała francuskiej rady ministrów wyraża gotowość zapłaty z zachowaniem pewnych warunków — Podobne stanowisko zajmuje W. Brytania w swej nocie — Stany Zjednoczone nie przyjmą rat grudniowych, uiszczanych warunkowo

Paryż, 12. 12. (PAT). Rada min. wypowiedziała się jednogłośnie za dokonaniem w dniu 15 bm. spłaty długu Ameryce w sumie 19 milj. 800 tys. dol., z zachowaniem zastrzeżeń, wysuniętych przez komisję parlamentarną.

Na decyzję wpłynęła przedewszystkiem chęć zachowania równoległości między rozwiązaniem sprawy długów przez rząd francuski i angielski, oraz charakter pojednawczy noty amerykańskiej, poparty przez ostatnie informacje z Waszyngtonu. Następnie oddziało również zbliżenie, jakie nastąpiło między stanowiskiem komisji finansowej i komisji spraw zagr. a tezą rządu.

W kołach politycznych potwierdzono, że z długiej rozmowy Herriota z amb. Wielkiej Brytanji w Paryżu, która odbyła się przed posiedzeniem gabinetu, wynika, iż w postępowaniu Paryża i Londynu w sprawie długów istnieje najzupełniejsza zgodność.

Londyn, 12. 12. (PAT). W odpowiedzi Ameryce nota angielska wyraża zadowolenie z powodu przyjęcia, z jakim w St. Zjd. spotkały się propozycje brytyjskie przedyskutowania i zbadania dokładnie punktów, wymienionych poprzednio.

Po dokładnym zastanowieniu rząd angielski nie widzi jednak żadnych powodów do zmiany ogólnych wniosków, jakie zawiera nota z dnia 1-go grudnia. Jest nadal przekonany, że jedynie odroczenie spłaty mogłoby usunąć trudności i wyraża głębokie ubolewanie, że rząd St. Zjd. nie zdecydował się zalecić podobnego rozwiązania kongresowi.

Zdaniem rządu angielskiego kwota uiszczona w dniu 15 grudnia, nie może być poczytywana za wznowienie dorocznego wyplat, przewidzianych przez istniejące układy. Rząd angielski uważa, że rata, którą zapłaca w połowie bież. miesiąca, powinna być wzięta pod uwagę w chwili zawarcia ostatecznego układu. Wpłatę Wielka Brytania uiszcza w złocie, ponieważ ten sposób wywiązywania się z zobowiązań będzie najmniej szkodliwy.

Londyn, 12. 12. (Tel. wł.) Po konferencji Hoovera z Millsem odpowiedział podsekretarz stanu Stimson na

ostatnią notę angielską.

Rząd amerykański oświadcza, że nie mógłby przyjąć raty grudniowej, gdyby jej wpłata zależną była od jakiegokolwiek zastrzeżenia. Prezydent nie ma prawa zmiany warunków umowy bez zgody kongresu. Dlatego też rząd Stanów Zjednoczonych przypuszcza, że Anglja wpłaci ratę grudniową zgodnie z obowiązującą umową.

Uwagi rządu brytyjskiego w jego ostatniej nocie Ameryka uważa jako określenie angielskiego zapatrywania w tej sprawie, oraz jako ewentualne wytyczne propozycji, z którymi rząd w przyszłości pragnie się zwrócić.

Dalej przypomina Stimson obustronną gotowość do zbadania sprawy długów, stwierdzając równocześnie,

że w międzyczasie rząd i naród amerykański kładą duży nacisk na dotrzymanie obowiązującej umowy

Co do uwagi angielskiej, że uiszczanie grudniowej raty nie oznacza podjęcia regularnych spłat oświadcza Stimson, że ostateczna decyzja w sprawie zmiany umowy należy do senatu amerykańskiego.

Paryż, 12. 12. (Tel. wł.). Rząd amerykański zawiadomił Francję, iż nie przyjmie grudniowej raty, jeżeli wpłata jej połączoną będzie z jakimkolwiek zastrzeżeniem. Państwa dłużnicze wpłacając raty grudniowe, muszą to uczynić na własną odpowiedzialność, a wszelkie uwarunkowania rząd St. Zjednoczonych kategorycznie odrzuca.

Kto zapłacił powrót Niemiec do Genewy?

Poważne zastrzeżenia umiarkowanej prasy francuskiej w związku z nowym kompromisem genewskim

Paryż, 12. 12. (Tel. wł.) Poniedziałkowa prasa bardzo obszernie omawia wynik genewskiej „konferencji pięciu”. Dzienniki prorządowe ustosunkowują się do osiągniętego porozumienia bardzo przychylnie, natomiast pozostałe pisma zajmują krytyczne stanowisko, niejednokrotnie wypowiadając się nawet ostro przeciw zawartemu porozumieniu.

Półoficjalny „Petit Parisien” nazywa powrót Niemiec do stołu konferencji rozbrojeniowej „wydarzeniem pierwszej klasy”. Bardzo poważnym sukcesem jest — zdaniem tego dziennika — fakt ustanowienia stałej kontroli.

„Oeuvre” twierdzi, że wynik „konferencji pięciu” mogą z zadowoleniem przyjąć wszystkie partie.

Krytyczniej już patrzy „Excelsior”, który stwierdza, że wartość osiągniętego porozumienia zależeć będzie od dobrej woli rządu niemieckiego, czy zechce zastosować się do intencji genewskiego oświadczenia. W każdym bądź razie delegaci francuscy będą musieli staczać ostre boje, aby nie przeistoczyć równouprawnienia w jed-

nostronne rozbrojenie Francji i zbrojenie Niemiec bez gwarancji dla swych sąsiadów.

Socjalistyczny „Populaire” wita z uznaniem powrót Niemiec na konferencję rozbrojeniową, ostrzega jednak przed złudzeniami co do postępów tej konferencji.

„Figaro” podejrzewa, iż Niemcy tylko dlatego zgodzili się na kompromis, ponieważ dostały rozmaite poufne przyrzeczenia. Pismo pyta się: Kto zapłacił powrót Niemiec do konferencji rozbrojeniowej? Co dały Stany Zjednoczone, Anglja i Włochy? Co przyrzekła Francja? Jeżeli na te pytania nie otrzyma się odpowiedzi, wówczas Francuzi będą wiedzieli, że rozpoczęła się dla nich era niewoli.

„L'ordre” oświadcza: „Znów Niemcy wygrały partję, a nasi przedstawiciele ofiarowali bezpieczeństwo Francji.”

„Echo de Paris” ostrzega, że nie należy genewskiego kompromisu uważać za zwycięstwo, ze względu na możliwość przykrych następstw. Dlatego ten kompromis może być porównywany z protokółem w Chequers. Przyznanie Niemcom równouprawnienia jest jedną z podstaw konferencji, oznaczającą punkt wyjścia, podczas gdy sprawa bezpieczeństwa zesłała na drugi plan. Tej ceny żądał rząd berliński i otrzymał ją.

Zadowolenie prasy angielskiej

Londyn, 12. 12. (Tel. wł.) Prasa z zadowoleniem przyjęła wynik „konferencji pięciu”.

Jedynie Pertinax w „Daily Telegraph” donosi z Genewy, że zgoda Herriota na genewski kompromis spotka się w kołach francuskich niewątpliwie z ostrą krytyką. Opinia francuska obawia się, że przyznane Niemcom równouprawnienie stanie się punktem wyjścia dla konferencji rozbrojeniowej, podczas gdy plan francuski organizacji pokoju pójdzie w zapomnienie. To też rząd Herriota w celu uspokojenia opinji stara się wywołać przekonanie, że Paul Boncour odniósł wielki sukces.

Korespondent „Timesa” telegrafuje z Genewy: „Niemcy uzyskały to, co chciały, a Francja zaspokojoła w dziedzinie bezpieczeństwa”. W artykule wstępnym cytowane pismo stwierdza, iż w ostatnich miesiącach okazało się, iż bez udziału Niemiec konferencja rozbrojeniowa nie zrobi żadnych postępów.

stulat niemiecki z pewnymi zastrzeżeniami. Francja natomiast usiłowała w ostatniej swojej nocie przeprowadzić faktyczną równość zbrojeń kontynentalnych, bez prawnego jej usankcjonowania. Nota francuska nie zawierała nawet słowa „równość”. Wczoraj słowo to padło ostatecznie i przez Francję zostało podpisane.

Oczywiście dalsze rokowania wykażą, jakie będą praktyczne konsekwencje tej zasady. Niewątpliwie Anglja nie życzy sobie, aby teza ta miała doprowadzić do znacznego uzbrojenia Niemiec. Wolalaby ona, aby równość wyraziła się raczej w rozbrojeniu Francji i jej sojuszników. Tak samo myślą Włochy. Niemcy natomiast chcą uzyskać jak największą swobodę wojskową, chcą rozwinąć i wzmocnić swój system militarny.

Znosi się więc jeszcze na poważne rokowania, ale jakkolwiek będzie ich przebieg nie ludźmy się, by Niemcy mogły już wyjść z tych pertraktacji osłabione. Tama, wstrzym. ich zbrojenia, została przerwana. Zagadnienie rewizji

traktatu wersalskiego w jednej z jego części zostało postawione i uznane.

Podobno obecny premier węgierski p. Goemboes miał oświadczyć, że rok 1933 będzie rokiem rewizji traktatów pokojowych. Być może, że p. Goemboes się spiesz. Ale patrząc na szybki bieg wypadków, na to, co się stało w sprawie odszkodowań, gdzie Niemcy nie płacą, ale sprzymierzeni jutro Ameryce zapłacą, można przypuszczać że w sprawie zbrojeń dojdzie do tego, że Niemcy się uzbroją, a sprzymierzeni rozbroją. I czy na tem żądania rewizji traktatów się wyczerpią? Trudno odgadnąć, co przyniesie rok 1933, ale że będzie to rok wielkich zmian w układzie sił politycznych w Europie, to nie ulega wątpliwości. Dlatego więc Polska Agencja Telegraficzna usypia czujność społeczeństwa, dlatego tłumaczy mu, że Niemcy poniosły w Genewie klęskę? Czy przypuszcza, że opinja w Polsce jest tak naiwna? Czy chce ją tylko w tych ciężkich czasach pocieszać? Bardziej wskazane byłoby dziś gromkie hasło „Gaveant consules”.

Skargi interesentów na port gdyński

Śródmy list o sprawach morskich

Coraz bardziej mnożą się skargi na port gdyński ze strony interesentów, głównie cudzoziemskich armatorów. — Skargi te dotyczą przede wszystkim administracji portu i traktowania interesentów jak swoich podwładnych. Ktoś z polskich klientów portu miał się wyrazić, że w Gdyni byłby konieczny konsul polski dla obrony polskiej klienteli, i wyrażono zdziwienie, że obecny dyrektor departamentu morskigo, który mieszkając przez szereg lat w Gdańsku i będąc związany z nim wielu interesami kupieckimi, nie widzi różnicy w traktowaniu publiczności w Gdańsku i w Gdyni.

Nie wiem, jakie władze winny istnieć w porcie handlowym, lecz w jednym z portów cudzoziemskich mówiono mi, że tylko bogata Polska może pozwolić sobie na utrzymywanie w swoim porcie jednocześnie pięciu różnych władz, względnie organów administracyjnych i nadzorczych (policji ogólnej, straży portowej, straży celnej, straży skarbowej, straży granicznej, nie mówiąc o administracji kolejowej itd.) Zagranią funkcje te są skumulowane, i wszędzie jest przyjęta zasada obsługi klienteli i czynienia jej jak największych udogodnień, a nawet gdzieś w Polsce czytałem, że „handel idzie za stworzonymi dla niego udogodnieniami”.

U nas w Gdyni trudno zaprawdę mówić o udogodnieniach dla interesentów. Stąd — skargi, tem przykrejsze, że nie tylko szkodliwe dla samego portu, ale roznoszące ponadto po świecie niekorzystne wrażenie o Polsce.

Wpływ ujemny ma w Gdyni polityka zwiększania opłat portowych, gdy w Gdańsku, a także w portach zagranicznych, zniżają się opłaty. Ostatnio sfery handlowe zostały zaalarmowane pogłoską o podwyższeniu opłat za holowanie. Jeszcze w początku roku bieżącego departament morski zdecydował zaniechać holowania statków przez holowniki portowe, t. j. urzędu morskigo. Debata o zmianie sposobu holowania toczyła się długo. Mówiono o dopuszczeniu firm cudzoziemskich do holowania w Gdyni pod polską zresztą banderą, debatowano o stworzeniu polskiego towarzystwa holowniczego. Nic z tego nie wyszło. Firm cudzoziemskich nie chciało puścić, a kapitałów polskich na uruchomienie holownictwa w Gdyni nie znaleziono, czemu dziwić się nie można, gdyż takich kapitałów w Polsce wogóle niema. Ostatecznie oddano holowniki portowe „Zegludze Polskiej”, aczkolwiek od 1 lipca spółce akcyjnej, lecz należącej nadal faktycznie do rządu. Urząd morski zobowiązał się do pokrywania deficytów.

„Zegluga Polska” już przy nowym dyrektorze objęła holowniki, zaangażowała dyrektora dla holowników, dyrektor zaangażował szereg urzędników, i nowe przedsięwzięcie zaczęło działać. Bardzo prędko okazało się, że prowadzenie interesu drogo kosztuje. Ponieważ konkurencji niema, a skarb jest zainteresowany w tem, aby jak najmniej dopłacać do przedsiębiorstwa państwowego, — powstała myśl, podniesienia opłaty za holowanie, które już obecnie jest droższe, niż w Gdańsku.

Urząd morski nie posiadał dla holowników specjalnego aparatu urzędniczego i po oddaniu holowników „Zegludze” nie mógł zmniejszyć swego personelu. Z drugiej strony, nie posiadając holowników, urząd morski używa daleko więcej swoich motorówek i musiał uruchomić inne statki dla swoich potrzeb. Motorówki zużywają się, wymagają znacznie więcej remontu i konsumują więcej, niż przedtem, paliwa.

W rezultacie cała ta rzecz wypadnie dla państwa drożej, i to ze szkoda dla portu, lecz ku radości rzeczoznawców z Ligi Narodów, którzy będą mogli się przekonać, że my sami dokładamy ręki do tego, aby Gdynię zrobić droższą od Gdańska. Armatorzy skarżą się przytem, że władze portowe w Gdyni wymagają, aby statki korzystały z usług holowników, gdy ku temu niema potrzeby, a oprócz tego wyrażają przypuszczenie, że ponieważ holowniki eksploatuje „Zegluga Polska”, statki cudzoziemskie są obciążone większymi kosztami, niż polskie, co nie usposabia ich zyczliwie do naszego portu.

Z naszej strony główna obawa wyraża się w tem, że tendencja zrobienia — kosztem portu i zeglugi — z holowania źródła dochodu dla skarbu może się odbić fatalnie na obrotach portu. Port gdyński daje rocznie skarbowi dobre parę milionów złotych dochodu, które są

winny iść na ulepszenie portu. Robienie z portu źródła dochodu może przypomnieć bajkę o kurze, która niosła złote jajka. Jak wiadomo chłop, pragnąc się szybciej wzbogacić, zarządził ją i został bez jaj i bez kury.

Każdemu przyjeżdżającemu do portu w Gdyni rzuca się w oczy olbrzymi nasyp w centrum portu, czego w innych portach unikają. Ogromny nasyp, zajmujący olbrzymią przestrzeń i przeszkadzający kolei, buduje się razem z dużym żelbetowym mostem dla przeprowadzenia drogi kołowej z miasta do portu. Powstanie tego nasypu z mostem o rozpiętości 60 metrów objaśniają też względami oszczędnościowymi.

Przedtem był projektowany tunel pod torami kolejowymi, którego budowa nie nastąpiła z trudności technicznych. Jednak nowy dyrektor departamentu zmienił to, co było projektowane przez jego poprzednika: znalazły się trudności techniczne, i zdecydowano budować nasyp, podkreślając przytem rozrzutność poprzednika i dbałość o interesy skarbu nowo mianowanego dyrektora.

Aby zapewnić niezależny od ruchu kolei dojazd do portu trzeba przejść przez cztery tory lub grupy torów. Tunel, całkowicie rozwiązujący to zadanie, miał kosztować pewną sumę. Obecnie budujący się nasyp i most mają kosztować mniej, ale nie rozwiązują całości zadania, gdyż przechodzą tylko nad dwoma torami. Jazda przez dwa tory ma się i nadal odbywać na jednym poziomie, a więc ruch pociągów i nadal będzie tamował ruch kołowy. Właśnie niedawno straż ogniowa, spiesząca na

pożar, była zatrzymana przed jednym z tych torów, przez które most nie przechodzi. całych 7 minut.

Całkowite rozwiązanie zapomocą wiaduktów i nasypów okaże się w rezultacie zapewne droższe, niż budowa tunelu, ale to okaże się później, a tymczasem otrzymuje się wrażenie oszczędności. Ponadto: droga do portu, rzecz oczywista, winna być traktowana jako magistrala. Jednak szerokość drogi na nasypie dano jak na drugorzędnej drodze. Przyjdzie zatem czas, kiedy trzeba będzie budować drugi most równoległy, a ponieważ byłoby to połączone z poszerzeniem nasypu na niesłychanie cennych terenach w centrum portu, niewiadomo, czy nie trzeba będzie wrócić do koncepcji tunelu.

Przy wszystkich tych błędach, które się od dwóch lat mnożą w sposób niebezpieczny, port w Gdyni idzie jeszcze starym rozpadem i obroty jego się zwiększają. Słusznie mówi się, że „gouverner c'est prévoir” (rządzić, — to znać przewidywać), więc i naszą troską winno być uprzedzenie ujemnych wpływów dokonanych błędów. Mikroby szkodliwe coraz bardziej się rozmnażają w zdrowym doład organizmie i, jeśli na czas nie zrobimy dezynfekcji, rozwój Gdyni się zatrzyma, potem znacznie upadnie, a Gdańsk coraz bardziej będzie ujarzmiał Polskę i bogacił się jej kosztem. Marzenia Polski o Gdyni, o morskiej stolicy Polski, o wielkim śródmorzu polskim nad Bałtykiem, oparciem narodów słowiańskich na morzu, mogą się stać smutną legendą — ku radości naszych wrogów.

W sprawie Gdyni nie wolno nam popełniać błędów. Ale jeszcze szkodliwsze są te wpływy, które powodują zniechęcenie, zabijają entuzjazm do pracy i poczucie odpowiedzialności, bez których żadnego wielkiego dzieła dokonać nie można.

WILNIANIN.

Pozory

Wystąpieniu p. Sławka na zjeździe legionistów, w którym prezes obozu rządowego wypowiedział się przeciw dyktaturze, a za demokracją i zjednoczeniem narodu, poświęcono mnóstwo najrozmaitszych komentarzy. Byli tacy, którzy w wystąpieniu tem widzieli początek jakiejś nowej ery politycznej.

Wszystkie te nastroje i nadzieje należy traktować jako wyraz zmęczenia społeczeństwa, które chwytła się byle drobnego faktu, mogącego zawierać zapowiedź, czy wstęp do zmiany obecnej nad wyraz dusznej atmosfery. Naprawdę przemówienie p. Sławka nie było wcale niczem nowym, było jednym ze stosowanych już poprzednio środków, mających stwarzać pożądane dla obozu rządowego pozory.

Trzeba sobie przypomnieć, że od samego początku rządów „sanacyjnych” zima, wypełniona sesją budżetową Sejmu i Senatu, różniła się wyraźnie od lata. Z początkiem zimy przychodził demokracja p. Bartel, aby na wiosnę ustąpić miejsca kłóremuś z pułkowników i systemowi „silnej ręki”.

Za poprzedniego Sejmu szło przede wszystkim o uzyskanie budżetu od izb, w których obóz rządowy był w mniejszości. Dzięki stosunkom p. Bartla z lewicą i taktyce b. marszałka Sejmu p. Daszyńskiego sztuka ta za każdym razem się udawała.

Obecnie rząd ma wprawdzie potrzebną większość i nie potrzebuje pożyczanych głosów dla uchwalenia budżetu, ale zachodzą inne okoliczności, wymagające stwarzania wrażenia demokracji w okresie sesji sejmowej.

Po złudnych nadziejach wczesnej jesieni, wywołanych głównie sztucznym ożywieniem gospodarzem w Ameryce przed wyborami nowego prezydenta, nastąpiło ponowne załamanie się psychiczne u kierowników życia gospodarczego. Obóz p. Sławka liczy się z „długofalowym” przesileniem, którego przetrwanie wymaga nie tylko ogromnego hartu całego społeczeństwa, ale przede wszystkim wiary w przyszłość. Wszystkie najbardziej fachowe rozważania na tle gospodarzem i finansowem kończą się apelami do wiary i nadziei, jako jedynych warunków lepszej, choć dalekiej przyszłości. P. Sławek i jego koledzy rozumieją, że zaufania nie pozyskuje się dyktaturą, że może ono być tylko pochodną wielkiego wysiłku duchowego i materialnego całego narodu.

Konieczne jest zaufanie wewnątrz, ale cenne jest także i na zewnątrz. Pomimo niepowodzeń zabiegów pp. Koca, Targowskiego, Góreckiego i innych o pożyczki zagraniczne, sfery rządowe nie skreśliły jeszcze tego punktu ze swego programu. Wypowiedzenie się

szefa obozu rządowego za demokracją i współpracą całego narodu może być

Na jakie listy głosować w dniu 18 grudnia

Jak donosiliśmy, w najbliższą niedzielę 18 grudnia odbędą się w gminach wiejskich wybory do sejmików powiatowych na terenie powiatów: nowotomyskiego (łącznie z b. pow. grodziskim), jarocińskiego (łącznie z b. pow. pleszewskim), krotoszyńskiego (łącznie z b. pow. koźmińskim) i ostrowskiego (łącznie z b. pow. odolanowskim). Poniżej podajemy wykaz list obozu narodowego w tych powiatach.

Powiat Nowy Tomyśl

W okręgach nr. 1 (Nowy Tomyśl), 2 (Zbąszyń) i 5 (Miedzichowo) wybory się nie odbędą, gdyż wszystkie listy opozycyjne zostały unieważnione. Pozostały tylko listy „sanacyjne”, których kandydaci weszli do sejmiku powiatowego.

W okręgu nr. 3 — Lwówek lista obozu narodowego nosi nr. 5. Na czele listy stoi p. Maciej Woźny, rolnik z Grońska.

W okręgu nr. 4 — Wąsowo lista obozu narodowego nosi nr. 3. Na czele listy stoi p. Karol Markowski, kupiec z Nowego Tomyśla.

W okręgu wyborczym nr. 6 — Grodzisk lista obozu narodowego nosi nr. 2. Na czele listy stoi ksiądz proboszcz Stanisław Kruska z Grodziska.

W okręgu wyborczym nr. 7 — Buk, lista obozu narodowego nosi nr. 2. Na czele listy stoi p. Marcin Napierała, rolnik z Wojnowic.

W okręgu wyborczym nr. 8 — Opalenica, lista obozu narodowego nosi nr. 3. Na czele listy stoi p. Franciszek Obst, rolnik z Terespotocka.

Powiat Jarocin

W okręgu nr. 1 — Jarocin lista obozu narodowego nosi nr. 4. Na czele listy stoi p. Franciszek Skibiński, rolnik z Wilkowyj.

W okręgu nr. 2 — Jaraczew lista obozu narodowego nosi nr. 4. Na czele listy stoi p. Jan Paczyński z Jarocina.

W okręgu nr. 3 — Zerków, lista obozu narodowego nosi nr. 3. Na czele listy stoi p. Wojciech Latusek z Zerkowa.

W okręgu nr. 4 — Nowe Miasto nad Wartą, lista narodowa nosi nr. 3. Na czele listy stoi p. Ignacy Szymendera, rolnik z Mieszkowa.

W okręgu nr. 5 — Czermin, lista narodowa nosi nr. 3. Na czele listy

przeznaczone nie tylko na wewnętrzny rynek polityczny, ale także na — eksport.

Nie trzeba wreszcie zapominać, że w maju przyszłego roku ma się odbyć wybór Prezydenta. W związku z tym ważnym aktem państwowym krąży w kołach politycznych pogłoska, że „sanacja” chce w szybkim tempie przeprowadzić zmianę konstytucji, aby nowy Prezydent miał już tę pełnię władzy, którą daje mu projekt B. B. Mowę p. Sławka komentuje się jako chęć pozyskania części opozycji, a właściwie jej głosów, względnie jako uwerturę do wyboru p. Piłsudskiego.

Pogłoska ta — o ile chodzi o forsowanie zmiany konstytucji — nie wydaje nam się prawdopodobną. Niemniej jednak wiemy, że sprawa wyboru Prezydenta, obok obaw przed dalszym postępowaniem kryzysu gospodarczego, jest w tej chwili najważniejszą troską obozu rządowego. Wprawdzie klub B. B. ma zdecydowaną większość w zgromadzeniu narodowym, a zatem może wybrać, kogo zechce, względnie kogo mu każą, ale z różnych względów chodzi o to, w jakich warunkach, w jakich warunkach wybór ten się odbędzie, jakie wrażenie wywoła w kraju i zagranicą. To jest jeszcze jeden, nie ostatni motyw wystąpienia p. Sławka.

Z tem wszystkim było ono tylko manewrem taktycznym, mającym wywołać pewne pożądane w danej chwili pozory. Naprawdę obóz „sanacyjny” nie może zejść z raz obranej drogi, musi kroczyć nią konsekwentnie ku swemu przeznaczeniu. Nie może w szczególności szukać oparcia o większość narodu, ponieważ go nie znajdzie, a może przy tej sposobności stracić poparcie mniejszości, stanowiącej jego jądro, t. j. tych, do których przemawiał p. Sławek.

Między występowaniem p. Sławka z przed 4 lat, w którym była mowa o „łamaniu kości”, a obecną „pochwałą demokracji” i traktatem o „wychowaniu narodu” niema wewnętrznej różnicy. Cel jest ten sam: utrzymanie w swym ręku wyłącznej władzy. Inne są tylko słowa, zastosowane do chwili, inne — pozory.

M. K.

stoi ks. Piotr Łagoda, proboszcz z Czermina.

W okręgu nr. 6 — Sobótka, lista narodowa nosi nr. 3. Na czele listy stoi dr. Jan Białasik, lekarz z Pleszewa.

W okręgu nr. 7 — Pleszew, lista narodowa nosi nr. 4. Na czele listy stoi p. Franciszek Drygas, rolnik z Paganowic.

Powiat Krotoszyn

W okręgu wyborczym nr. 1 — Krotoszyn, lista obozu narodowego nosi nr. 4. Na czele listy stoi p. Jan Samulski, rolnik z Dąbrowy.

W okręgu wyborczym nr. 2 — Baszków, lista obozu narodowego nosi nr. 2. Na czele listy stoi p. Edmund Krótki, nadleśniczy z Baszkowa.

W okręgu wyborczym nr. 3 — Dobrzyca, lista obozu narodowego nosi nr. 4. Na czele listy stoi p. Ignacy Kaczmarek, rolnik z Maciejewa.

W okręgu wyborczym nr. 4 — Borzęcice, lista obozu narodowego nosi nr. 4. Na czele listy stoi p. Jan Bolt, rolnik ze Skalowa.

Powiat Ostrow

W okręgu wyborczym nr. 1 — Krępa, lista obozu narodowego nosi nr. 5. Na czele listy stoi p. Szczepan Bińkowski z Krępy.

W okręgu wyborczym nr. 2 — Przygodzice, lista obozu narodowego nosi nr. 6. Na czele listy stoi p. Jan Czekalski, rolnik z Wysocka Małego.

W okręgu wyborczym nr. 4 — Skalmierzyce, lista obozu narodowego nosi nr. 5. Na czele listy stoi p. Tomasz Worsztynowicz ze Skalmierzyce.

W okręgu wyborczym nr. 5 — Świeca, lista obozu narodowego nosi nr. 4. Na czele listy stoi p. Stanisław Świtała, rolnik z Topoli Wielkiej.

W okręgu wyborczym nr. 6 — Konradów, lista obozu narodowego nosi nr. 6. Na czele listy stoi p. Antoni Haremski, sekretarz nadleśnictwa z Konradowa.

W okręgu wyborczym nr. 7 — Daniszyn, lista obozu narodowego nosi nr. 5. Na czele listy stoi p. Walenty Długiewicz, rolnik z Chwaliszewka.

W okręgu wyborczym nr. 8 — Zalesie, lista obozu narodowego nosi nr. 4. Na czele listy stoi p. Stanisław Sierszalski, rolnik z Łąkocin.

„Partja niemieckiego socjalizmu“

Akcja organizacyjna opozycjonistów, którzy opuścili szeregi hitlerowców

Berlin, 12. 12. (PAT.) Opozycja nar.-soc., zgrupowana w partji niemieckiego socjalizmu rozpoczęła intensywną akcję, zmierzającą do oderwania elementów niezadowolonych z polityki Hitlera. Akcja ta spotkała się z poparciem w kołach radykalno-prawicowych, zbliżonych ideowo do dr. Strassera i kpt. Stennesa. Halle, 12. 12. (PAT.) Wczoraj od-

była się poufna konferencja partji niemieckiego socjalizmu i oddziałów bojowych „Wehrwolf“, na której omawiano zadania grup opozycyjnych w związku z konfliktem Strassera z Hitlerem. Na zjeździe kierowników organizacji nar.-soc. w Wrocławiu Hitler zarządził usunięcie całego szeregu kierowników szturmówek.

Dziś rozpoczął się proces Ciunkiewiczowej

Kraków, 12. 12. (Tel. wł.) Dziś rozpoczął się proces Marji Ciunkiewiczowej. Po odczytaniu aktu oskarżenia Ciunkiewiczowa opowiada o swoim życiu. Była trzykrotnie zamężna. Posiada wykształcenie domowe, jest rozwódką i niema dzieci. Do winy się nie poczuwa. Po raz pierwszy wyszła za mąż mając lat 16. W r. 1913 wyszła za Ciunkiewicza, z którym żyła do 1921 r., do powrotu z Rosji. W Moskwie prowadziła magazyn mód, grała na giełdzie i sprzedawała różne rzeczy. Miała tam przyjaciela Marjajewa. Posiadała 3 domy a ponadto pałac na Kaukazie. Po przewrocie bolszewickim pozna-

ła znanego działacza sowieckiego Krasina (zabitego później), który zaopiekował się nią i podczas choroby ułatwił wywiezienie kosztowności z Rosji. Była następnie w Polsce, w Londynie i w Paryżu. We Francji kupiła majątek ziemski i 3-piętrową kamienicę w Paryżu. Będąc w Nicej zapoznała się z polskim dyplomata Baranowskim, z którym następnie udała się w podróż do kraju. Kupiła dwie lekkie walizki. Miała gotówki 6500 funt, szterl. i futra. Na granicy zrewidowano tylko jedną walizkę, ponieważ Baranowski miał paszport dyplomatyczny. W chwili gdy telefonuje, przesłuchiwanie trwa.

Samo życie wymierzyło sprawiedliwość

Tragiczny koniec zabójcy znakomitej artystki, Marji Wisniewskiej

Warszawa, 12. 12. (Tel. wł.) — Przed 40 laty głośne było morderstwo światnej artystki teatrów miejskich Marji Wisniewskiej, którą zastrzelił kornet gwardji carskiej Michał Bartenjew. Tragiczny ten wypadek wstrząsnął w swoim czasie całą opinię b. Królestwa i znalazł echo w literaturze. Pamięci Wisniewskiej poświęcono kilka powieści i szereg wierszy p. in. Marji Konopnickiej. Bartenjewa zdegradowano i ukarano, ale po odsiedzeniu kary powrócił znów do pułku. Podczas wojny walczył na froncie i nawet był w Warszawie, dostępując się stopnia kapitana. Po wybuchu rewolucji, jako emigrant

tulał się długi czas po całej Europie, cierpiąc nędzę. Przed kilku laty zjawił się w stolicy jakiś obdarty starzec, który zamieszkał w przytułku mlejskim t. zw. „cyrku“, żył z jałmużny, a bardzo często śpiewał po podwórzach, przepijając zebrane pieniądze. Stał on zawsze najchętniej na ul. Nowogrodzkiej. W tych dniach zmarł a przy badaniu dowodów osobistych okazało się, że był to właśnie były oficer gwardji Bartenjew, morderca Wisniewskiej. — Popelnił on tę zbrodnię przed laty w jej mieszkaniu przy ul. Nowogrodzkiej 14 i pod tym domem później wystawał. (w)

Uchwały Stronnictwa Ludowego

Warszawa, 12. 12. (Tel. wł.) — Ogłoszono rezolucje Stronnictwa Ludowego, które naogół pokrywają się z informacjami, jakie podaliśmy w wydaniu porannem. W rezolucjach agrarnych ludowcy domagają się konwersji wszystkich długów na spłatę 40-letnią, a zanim to nastąpi, żądają moratorium dla rolników ze wstrzymaniem wszelkich egzekucyj i licytacji oraz umorzenia pożyczek udzielonych z funduszy państwowych na odbudowę powojenną. Domagają się dalej zniesienia wszelkich karteli i stwierdzają, że akcja

strajkowa nie była wymierzona przeciw miastom lecz aktem protestu. W osobnym punkcie żądają wznowienia pogrzebanej w okresie pomajowym reformy rolnej i stwierdzają że w obecnej chwili wykonanie jej jest niemożliwe bez przejęcia przez państwo wielkich obszarów ziemskich zwłaszcza za zaległe podatki i długi w bankach państwowych. Rada naczelna uważa programowe ujęcie tych spraw za konieczne i przekazuje je do załatwienia kongresowi Stronnictwa Ludowego. (w)

Walki komunistów z hitlerowcami w Rzeszy

Berlin, 12. 12. (PAT.) Przez całą niedzielę dochodziło do licznych starć między członkami bojówek ugrupowań radykalnych. Najostrzejsze zajścia rozegrały się między komunistami i hitlerowcami, przy czem nie obeszło się bez strzałów

i wielu uczestników bójek odniosło rany. Policja musiała interwenjować, rozprędzając m. in. powtarzające się demonstracje uliczne komunistów. W kilku wypadkach dokonano aresztowań.

Ślub w samolocie nad Madrytem

Paryż, 12. 12. (PAT.) Wczoraj odbył się ślub w samolocie, krążącym nad Madrytem. Urzędnik, specjalnie upoważniony przez min. sprawiedliwości do dokonania ceremonji, zajął miejsce w samolocie, natomiast duchowny w ostatniej chwili odmówił swego udziału, zadowolając się błogosławieństwem w chwili, gdy płatowiec przelatował nad kościołem św. Barbary. Orszak składał się z 4 samolotów

wówczas, według opinji biskupa, gdyby ksiądz znajdował się w samolocie, ponieważ prawo kanoniczne wymaga, aby obrzęd ślubny odbył się w gmachu kościelnym. Wyjątek od tej zasady może być uczyniony tylko w specjalnych wypadkach oraz za pozwoleniem Papieża.

Wiece narodowe

Ten ekscentryczny sposób zawierania małżeństw nasuwa wątpliwości z punktu widzenia prawa kanonicznego Biskup Madrytu oświadczył, że małżeństwo jest nieważne. Stan prawny tego aktu nie zmieniłyby się nawet

Warszawa, 12. 12. (Tel. wł.) W niedzielę odbyły się na terenie Małopolski wielkie wiece Stronnictwa Narodowego. Przedstawiciele Stronnictwa byli przyjmowani owacyjnie zarówno we Lwowie jak i w innych miastach:

Krakowie, Brzozowie, Drohobyczu, Przemysłu itd. (w)

Aresztowani studenci

Warszawa, 12. 12. (Tel. wł.) Z 8 aresztowanych studentów lwowskich 3 zostało zwolnionych. W więzieniu pozostaje jeszcze red. Hrabyk. (w)

Echa uszkodzenia „Krakowa“

Gdynia, 12. 12. (Tel. wł.) Izba morska rozpatrywała sprawę uszkodzenia „Krakowa“ (urwanie tylnej stawy i uszkodzenie steru), która wydarzyła się u ujścia Łaby w dn. 14-tym grudnia 1929 roku. Odpowiadał ówczesny dowódca, zastępca kapitana, Ludgard Krzycki. Izba orzekła, że winę (szkoda ca. 120.000 zł.) przypisać należy kierownikowi statku, które nie uwzględniło dostatecznie warunków atmosferycznych i siły prądu. S. B.

Śmiały rabunek

Warszawa, 12. 12. (PAT.) Wczoraj późnym wieczorem do tramwaju linii 25-tej, znajdującego się już na stacji krańcowej, na peryferjach miasta, wszedł jakiś osobnik i sterroryzowawszy konduktora zabrał mu torbę z gotówką oraz bilety. Niezwłocznie po ucieczce napastnika konduktor zawiadomił policję. Pościg jednak nie dał wyniku.

Sokolstwo na Łużycach

Lipsk, 12. 12. (PAT.) Rozwijające się pomimo ucisku politycznego sokolstwo serbo-łużyckie obchodziło podniosłą uroczystość 10-lecia gniazda w Porszycach. Ze wszystkich stron górnych Łużyc zjechały liczne drużyny sokolstwa, które występami swemi wzbudziły podziw publiczności.

Na karę śmierci

Lwów, 12. 12. (PAT.) Przed sądem doraźnym we Lwowie stanęli: Wiktor Sznurkowski, b. sierżant lotnictwa, Ludwik Werner, właściciel sklepu z radjosprzętem i Maksymilian Łańcut, b. kupiec zbożowy, oskarżeni o zbrodnię śpiegostwa. Trybunał wydał wyrok skazujący: Sznurkowskiego — na bezterminowe ciężkie więzienie, Wenera na karę śmierci przez powieszenie i Łańcuta na 15 lat ciężkiego więzienia. obrońca Wenera zwrócił się do P. Prezydenta Rzplitej z prośbą o łaskę.

Przepowiednia pogody na wtorek: W dalszym ciągu ładna mroźna pogoda.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 12. 12. 1932 r. Warunki: Handel hurtowy parcie! Poznań, ładunki węgnowo. dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć-litrowego gęstościomierza: 1) żyto, poznańskiego 70,8 kg (120,1 ft w hol.), 2) żyta pomorskiego 69,35 kg (118,2 ft w hol.), 3) pszenicy pozn. i pomorskiej 72,95 kg (124 ft w hol.), 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43,55 kg (74,1 ft w hol.).	
Ceny transakcyjne	
Żyto 30 tonn par Poznań	14,00
Ceny orientacyjne	
Żyto	15,60—15,80
Usposobienie spokojne	15,60—15,80
Pszenica	20,50—21,50
Usposobienie stałsze	20,50—21,50
Jęczmień browarowy	14,50—16,00
Usposobienie słabe	14,50—16,00
Jęczmień 68—69 kg	13,00—13,75
Jęczmień 64—66 kg	12,50—13,00
Usposobienie słabe	12,50—13,00
Owies	10,75—11,00
Usposobienie słabe	10,75—11,00
Maka żytnia 6% w work.	20,75—21,75
Usposobienie stałsze	20,75—21,75
Maka pszeniana 5% w work.	23,00—25,00
Usposobienie stałsze	23,00—25,00
Otreby żytnie	7,50—7,75
Otreby pszenne	7,50—8,50
Otreby pszenne (grube)	8,50—9,50
Rzepak	44,00—45,00
Rzepak	40,00—45,00
Garczyca	39,00—42,00
Wyka latowa	13,00—14,00
Peluszka	13,00—14,00
Groch Victoria	20,00—23,00
Groch Folgera	31,00—34,00
Koniczyna czerwoną	90,00—110,00
Koniczyna białą	90,00—130,00
Koniczyna szwedzka	100,00—120,00
Ziemniaki fabr. za kłto %	0,00—0,12
Mak niebieski	100,00—110,00
Ogólne usposobienie spokojne	

Transakcje na odmiennych warunkach żyta 30 tonn, pszenicy 45 tonn, makuchu lnianego 5 tonn, makuchu słonecznikowego 2 tonn

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,95 zł.; w Gdańsku na Warszawie 8,93 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211,60 zł., gotówką 210,00 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 172,96 do 173,22 zł., gotówką 172,62 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 12. 12. 1932 r. Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była ożywiona. Z pożyczek państwowych płacono za 5% pożyczek 39½—40.—, za 4% pożyczek 97.— or. za 4% premj. dol. 52—53. Poza tem poszukiwano 3% pożycz. bud. po 38.— bez odawców. W papierach lokacyjnych P. Z. K. obniżyły się ponownie 8% listy dol. stare, notując 47½—47.— w tranzakcjach, oraz 8% listy dol. amort. po 49.— również w tranzakcjach; 6% listy żytnie utrzymały się w kursie po 8.— w tranzakcjach. W końcu ofiarowano 4% listy zast. konwert po 31.— bez obrotu. Z akcji bankowych obracano Bankiem Polskim po 87.— w tranzakcjach.

Cedule Urzędowe Giełdy Poznańskiej Papierów procentowych:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 39½—40.—% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 47½—47% +.
8% listy dolarowe w złocie amort. P. Z. K. 49.—% +.
(Kurs w złotych)
4% pożycz. premj. dol. serja III. 52—53— P.
6% listy żytnie Poz. Ziem Kred 8—+
4% Prem. Poż. Inwestycyjna 97.— P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 87.— +.
Tendencja ożywiona.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 12. 12. 1932 r.

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	129,68	123,99	123,97
Gdańsk	173,20	173,63	172,57
Holandja	359,75	359,65	357,08
Londyn	29,25	29,37	29,03
Nowy Jork		8,925	8,945
Nowy Jork		8,929	8,949
kabel		8,929	8,949
Paryż	34,85	34,94	34,76
Praga	26,43	26,49	26,37
Szwajcaria	171,75	172,18	171,33
Włochy	45,75	45,97	45,53
Berlin	212,25		

Tendencja niejednolita.
Papiery wartościowe i obligacje:
3% pożycz. bud. . . . . 39,0—39,75
4% pożycz. inw. 100,00
5% pożycz. konw. 40,90
4% pożycz. dolarowa . . . . . 52,75—52,80
6% pożycz. dol. 57,00
7% pożycz. stabil. . . . . 51,00—54,88
w drobnych odcinkach . . . . . 54,50—55,00
Tendencja mocniejsza.

Akcje w złotych:
Bank Polski . . . . . 86,50—87,25
Norblin 32,00
Spiess 35,00
Ostrowieckie s B 26,50
Tendencja mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.
Berlin, 12. 12. 1932 r.
Pszenica marchijska . . . . . 190,00—192,00
Tendencja słabsza.
Żyto march . . . . . 153,00—155,00
Tendencja słabsza.
Jęczmień browarowy . . . . . 169,00—179,00
Tendencja spokojna.
Jęczmień pastewny i przemysłowy . . . . . 160,00—167,00
Tendencja spokojna.
Owies march . . . . . 119,00—124,00
Tendencja spokojna.
Maka pszeniana . . . . . 24,00—26,70
Tendencja cicha.
Maka żytnia . . . . . 19,60—21,80
Tendencja utrzymana.
Otreby pszenne . . . . . 9,10—9,40
Tendencja słaba.
Otreby żytnie . . . . . 8,70—9,00
Tendencja cicha.
Groch Victoria . . . . . 21,00—26,00
Groch drobny jadalny . . . . . 20,00—22,00
Groch pastewny . . . . . 14,00—16,00
Peluszka . . . . . 13,00—15,00
Bób . . . . . 13,50—15,50
Wyka . . . . . 14,00—16,00
Łubin niebieski . . . . . 9,00—11,00
Łubin żółty . . . . . 12,00—13,50
Seradela nowa . . . . . 18,00—25,00
Kuchy lniane . . . . . 10,0—10,10
Kuchy z orzecha ziemnego 10,60
Kuchy mielone (mączka) 10,80
Wytłoki suche 8,80
Srót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg 9,90
Srót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin 10,70
Ziemniaki jąd białe . . . . . 1,15—1,25
Ziemniaki jąd czerwone . . . . . 1,30—1,40
Ziemniaki odenwaldz nieb . . . . . 1,20—1,30
Ziemniaki inne żółte . . . . . 1,40—1,50
Ziemniaki fabryczne w fg za funt 8
Ogólna tendencja zniżkująca.

Zjazd delegatów Zw. Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych

W wczorajszą niedzielę obradował w Poznaniu nadzwyczajny zjazd delegatów Związku Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych przy bardzo licznych udziałach delegatów, było ich bowiem 99 — reprezentujących 50 tow. związkowych. Przedmiotem obrad były głównie sprawy statutowe.

Zjazd zagalł prezes Związku p. pos. Górczak, poczem wybrano przydzium zjazdu w następującym składzie: przewodniczący p. Gadebusch, prezes „Starego Przemysłu”, zast. przew. p. Wypych z Tow. Przem. w Kościanie, sekretarz p. Niewiada z Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu, ławnicy pp. Caliński z Ostrzeszowa, Rygus z Leszna i Stachowiak ze Śmigła.

Po odczytaniu protokołu z poprzedniego zjazdu, zabrał głos synd. Związku p. red. Ehrenberg, wygłaszając referat o nowym prawie o stowarzyszeniach.

Nad referatem wywiązała się obszerna dyskusja, w której zabierali głos pp. Skiba z Kępna, Stefaniak ze skoków, wicepr. Zw. Adam Piotrowski, Groszkowski z Pleszewa, Rożnowski z Wągrówca, Kaliszewski z Wrześni, Bogajewicz z Pniew, Kośmicki z Rogoźna, Danielewski z Poznania, Czarczyński z Nowogomiasta, Krzyżagórski z Poznania, Zapłacki z Tow. św. Łazarz w Poznaniu, Jurkiewicz z Chodzieży, Malecha z Ostrowa, Rosiński z Mogilna, Gawroński ze Śremu, Terczewski z Mosiny, Edm. Piotrowski z Poznania, Foralewski z Czempinia, Zalewski z Tow. „Dźwignia” w Poznaniu, Trzybiński z Kościana, Strzebiński z Chodzieży i inni.

Delegaci podkreślali konieczność dostosowania statutów do wymogów nowego prawa o stowarzyszeniach, podkreślając jednakowoż ujemne strony tegoż prawa.

W wyniku dyskusji przyjęto jednomyślnie propozycję Zarządu Związku, by towarzystwa należące do Związku przyjęły formę stowarzyszeń z a r e j e s t r o w a n y c h, oraz apelując do tych licznych zresztą towarzystw, nie na-

leżących jeszcze do Związku, by wreszcie połączyły się w jedną wielką rodzinną rzemieślniczą, jaką tworzy od blisko pół wieku Związek. Mówcy podkreślali z naciskiem trudności, jakie będą miały do zwalczania towarzystwa stojące jeszcze na uboczu, a nawet pały głosy, że towarzystwa takie w przyszłości nie będą zdolne do życia i wiele z nich będzie musiało się siłą faktu zlikwidować.

Następnie przedyskutowano szczegółowo statut wzorowy dla towarzystw związkowych. Statut ten, jakkolwiek jest bardzo obszerny, bo zawiera aż 40 paragrafów, został wzorowo opracowany i dostosowany jest do wymogów nowego prawa. Statut przyjęto z nieznacznymi poprawkami jednomyślnie, a więc tem samym wiąże on towarzystwa do Związku należące. Po przyjęciu statutu dla towarzystw, przyjęto kolejno jednomyślnie nowy statut Związku, również dostosowany już do wymogów nowego prawa.

Ostatnim punktem porządku obrad była sprawa funduszu zapomogowego. Skarbnik funduszu p. St. Libera złożył szczegółowe sprawozdanie z dotychczasowej działalności.

Zkolei syndyk Związku zreferował kilka poprawek do regulaminu Funduszu, które to poprawki jednomyślnie przyjęto. Z ważniejszych poprawek należy zanotować, że ci członkowie Funduszu, którzy będą należeli do Funduszu przez przynajmniej trzy lata, o ile popadną w biedę, będą mieli możliwość zaprzestania płacenia składek a mimo tego nie zostaną skreśleni z grona członków Funduszu. Poprawką tą Fundusz daje gwarancję swoim członkom, że składki przez nich wpłacane im jednakowoż nie przepadną, gdyż w takim wypadku rodzina otrzyma wsparcie równające się sumie wpłaconych składek.

Rzeczowe i na wysokim poziomie stojące obrady — zamknął p. prezes Gadebusch o godz. 17 okrzykiem na cześć przemysłu i rzemiosła. (er)

LEKARSKA
KOSMETYKA
INDYWIDUALNA

SHAMPOON "LUSTRA"

W 3 QDMIANACH

do jasnych włosów
do ciemnych włosów
i rumiankowy do
pojaśnienia blond
włosów.

W KAŻDEJ TOREBCE

ZNAJDUJE SIĘ

MIRACID

NADAJĄCY WŁOSOM

PUSZYSTOŚĆ I

JEDWABISTY

POLYSK.

Tg 720

wienie staje się dla młodzieży dostępniejsze i odpowiedniejsze.

— A teraz, panie dyrektorze, poproszę o kilka przepowiedni na przyszłość.

— Proszę bardzo. Jak już mówiłem rozpoczynamy teraz lżejszą serię, aby publiczność odetchnęła po poważnych i uroczystych nastrojach.

A więc po wznowieniu „Panj Prezesowej” damy ciekawą a wesołą nowość węgierskiego autora Piotra Zagona pt. „Dzimbi”.

— Jakież egzotyczne słowo?

— Słusznie. Jest to imię dziewczyny, która z egzotycznych krain przywieziona została do wielkiego europejskiego miasta. Sztuka dotąd nigdzie poza Budapesztem nie grana. Dopiero półtora miesiąca temu weszła na scenę, a jest już zakontraktowana do Niemiec, Austrii, Francji itd. My jednak wyprzedzimy Europę.

— A czy p. Zaklicka, której występów z niecierpliwością wyczekuje Poznań, będzie grała w „Dzimbi”?

— Zagra w tej sztuce rolę główną i tytułową.

— Muszę to napisać grubszym drukiem.

— Na święta Bożego Narodzenia przypomniemy „Betlejem Polskie” L. Rydla, z koniecznymi oczywiście skreśleniami rzeczy dziś nieaktualnych. Potem... mam na biurku kilkanaście przeróżnych wesołych sztuk, wertuję prasę zagraniczną i szukam rzeczy najweselejszych. Ale tytułów narazie wymieniać nie mogę, bo w ostatniej chwili może mi wpaść w ręce coś jeszcze weselejszego i... nie dotrzymam zapowiedzi.

— A z polskich współczesnych autorów?

— Narazie jest w projekcie tylko Kiedrzyńskiego „Życie jest skomplikowane”.

— Na późniejszy okres zapowiadał pan dyrektor jeszcze kilka rzeczy...

— I dotrzymam wszystkich obietnic, jak dotychczas dotrzymałem. Pamiętaj i wiem o czym pan myśli. „Święta Joanna” Shawa. Będzie! Wystawimy ją prawdopodobnie w połowie stycznia. I „Fanny” dalszy ciąg „Marjusza” Pagnola będzie.

— A będziemy mieli jeszcze co z Wyspiańskiego.

— Z wielu stron podnoszą się żądania „Wesela”. Postaramy się zadość uczynić temu głosowi opinii. Może... ale to już marzenia, a nie zapowiedź. Może uda się jeszcze wystawić „Wyzwolenie”.

— Jeśli pan mówi „może”, to mogę napisać „napewno”.

— To już ja za to nie przyjmę odpowiedzialności.

— Więc napiszę tylko „może”. Zeby za trzy miesiące, jeśli znów będę miał przyjemność rozmawiać z panem dyrektorem wszystkie „napewno”, znów jak teraz były spełnione.

— Napewno! — śmieje się dyrektor, kończąc rozmowę.

TAD. KRASZEWSKI

Żydzi i komunizm

Prasa żydowska korzysta skwapliwie z każdej nadarzającej się okazji, by wykazać, że to nie Żydzi są głównymi propagatorami komunizmu — co im się powszechnie zarzuca. Ostatnio też w tym celu donosił z triumfem krakowski organ żydowski „Nowy Dziennik” że na 40 skazanych w pewnym procesie komunistów było 29 chrześcijan — a tylko 11 Żydów.

Skądże ten triumf?

Udział Żydów jest przecież w tym przypadku o wiele większy, aniżeli wypadło z ich stosunku procentualnego do całej ludności kraju! A poza tem jeszcze rzecz najważniejsza — chrześcijanie we wspomnianym procesie to bez wyjątku pionki zwyczajne, wśród Żydów zaś były aż trzy „grube ryby”: dr. Rottenberg, dr. Langer i dr. Rosenfeld.

Niema zatem nadal dwóch zdań co do tego, kto u nas głównie propaguje komunizm.

Zuchwały napad

Casablanca, 12. 12. (PAT.) W południowej części Maroka w rejonie Dżebel Sarro dokonano napadu rabunkowego na samochód, utrzymujący łączność między operującymi w tym rejonie oddziałami wojskowymi. Napastnicy zabili kierowcę, jego pomocnika i 4 żołnierzy, przydzielonych do ochrony samochodu, wóz zaś spalili. Za bandytami zorganizowano pościg, zadając im ciężkie straty. W czasie utarczki zabito jednego podoficera francuskiego.

Angielskie ultimatum

Teheran, 12. 12. (PAT.) Rząd perski otrzymał od rządu angielskiego ultimatum z żądaniem cofnięcia unieważnienia koncesji naftowej oraz czyniąc go odpowiedzialnym za wyniki straty. Termin ultimatum upływa 15 grudnia.

**Bóle reumatyczne
artretyczne, neuralgiczne
usuwa szybko przez wyklewianie
Balsam Bengalski
karpinińskiego**

Tg 753

Kupując na Święta wódkę i likiery
dodaj jeszcze dwa słowa:
„Rektyfikacji Warszawskiej”

Tg 698

Sezon Teatru Polskiego w rozwoju

Rozmowa z dyr. T. Trzciskim

Zanim wyruszyłem na wywiad, wziąłem do ręki komplet „Kurjera” i odszukałem interwju z dyr. Trzciskim z przed trzech miesięcy. I ażem się zdziwił! Przecież wszystkie tytuły sztuk, o których zamierzonym wystawieniu mówił mi wtedy dyr. Trzciskim, wszystkie przesunęły się przez afiszę i scenę Teatru Polskiego.

Była na otwarciu sezonu „Dzika pszczoła” Morstina, po niej Szekspira „Wiele hałasu o nic”, Derala „Madelmoiselle”, a na rocznicę 25-lecia śmierci Wyspiańskiego — „Akropolis”. — A oprócz tych wypełnionych zapowiedzi był jeszcze niespodziewany naddatek, świetny „Ktobądź”.

— „Ktobądź” mieliśmy zamiar wystawić dopiero później, więc, jako dalekich planów, nie chciałem go w początku sezonu zapowiadać — tłumaczy tę miłą niespodziankę dyr. Trzciskim. — Ale przypadające w Poznaniu uroczystości odsłonięcia pomnika Najsw. Serca przyspieszyły jego wystawienie.

— W każdym bądź razie to przedstawienie dopełniło świetny ciąg sztuk, jakim rozpoczął pan dyrektor sezon.

— A „Akropolis” zamknęło ten pierwszy okres naszego roku teatralnego. Po szeregu sztuk poważnych sięgniemy teraz do lżejszego repertuaru.

— Przed tem chciałbym jeszcze usłyszeć od pana dyrektora kilka słów o „Akropolis”.

— Cóż panu powiedzieć? Osobiście jestem z jego wystawienia bardzo zadowolony i trochę dumny. Uważam je za duży sukces naszego teatru. W jaki sposób zostało zainscenizowane, to już wszyscy wiedzą, a o moich założeniach tej inscenizacji mówiłem obszernie p. red. Noskowskiemu. Cieszę się

z przyjęcia, jakiego przedstawienie „Akropolis” doznało. Zainteresowanie publiczności przeszło nasze oczekiwania. Dotarło ono nawet na prowincję, skąd wiele osób przyjeżdżało specjalnie na przedstawienie. Taki sukces jest dla nas prawdziwą satysfakcją i nagrodą za trudy.

— Jeśli już mowa o satysfakcji... Czy była na „Akropolis” komisja, która ma przyznać nagrodę za inscenizację sztuki Wyspiańskiego?

— Owszem! W objęzdie teatrów, które wystawiają Wyspiańskiego, powołana przez ministerstwo oświaty komisja w składzie dwu krytyków: pp. Zrębowicza i Wołoszynowskiego oraz art.-dram. Stanisławskiego była u nas na przedstawieniu 29 listopada.

— Nie wątpię, że nagroda zostanie się Poznaniowi. Przecież nasze teatry podjęły poważny trud artystyczny. Nie sztuka wystawić w Krakowie „Wesele”, albo „Wyzwolenie”, które było grane w zeszłym roku. Większą zasługą jest wystawienie np. u nas, albo w Wilnie „Zygmunta Augusta”, czy w Katowicach „Nocy listopadowej”. A już „Akropolis” jest pozycją naprawdę poważną.

— To prawda — odpowiada z uśmiechem dyrektor — ale nie wiem, co myśli o tem komisja, która nie nie rzekła zza parawanu ministerjalnej tajemnicy, a po drugie — nie zgłosiliśmy „Akropolis” do konkursu. Nasze przedstawienie było rozpatrywane poza konkursem.

— Wielka szkoda! Nagroda należałaby się nam całkiem słusznie.

— Narazie bądźmy zadowolony z sukcesu u publiczności. A przesunęły się jej przez teatr spore tłumy. Dla szkół specjalnie poczyniliśmy na dalszych spektaklach nowe skróty. Obcięty został akt biblijny oraz kilka innych kwestyj, bez których przedsta-

Stronnictwo Narodowe

Koło Jeżyce

Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek 13 b. m. o godz. 20 w salce p. Tomikowskiego przy ul. Szarmarzewskiego 18. Na porządku obrad referat p. red. Tadeusza Kraszewskiego na temat: „Wyspiański, w 25-lecie jego śmierci” oraz inne ważne sprawy.

O liczne i punktualne przybycie prosi

ZARZĄD.

Koło Śródmieście

Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 14 b. m., o g. 20 w salce Stronnictwa Narodowego, ul. Św. Marcina 65. Na porządku obrad referat p. redaktora Ehrenberga na temat:

„Nowa ustawa o stowarzyszeniach a organizacje polityczne” oraz inne ważne sprawy. O liczne i punktualne przybycie prosi ZARZĄD.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Obniżka taryf kolejowych na zboże

Dlaczego niżka kosztów przewozu jest konieczna i to zarówno na taryfie eksportowej jak i importowej? Obecnie obowiązująca taryfa kolejowa została wprowadzona w życie w roku 1929, od którego to czasu ceny płodów rolnych spadły o 38 proc., koszty przewozu zaś pozostały niezmiennie.

Udział przeto kosztów transportu w cenie płaconej loco wagon określała miejscowość wzrosła niepomniernie wysoko. Celem więc obniżenia tego udziału do granic z roku 1929, lub granic przybliżonych do stanu z tego roku, należałoby taryfę kolejową odpowiednio obniżyć. Wniosek ten, zasadniczo prosty, jest jednak wtedy dopiero celowy, gdy się udowodni, że obniżka trafilaby do rąk producenta, nie pozostała zaś w kieszeni czynników, które bez tego dodatkowego zysku mogą pracować spokojnie, gdy się więc udowodni, że niżka byłaby celowa, że ofiara poniesiona przez P. K. P. zostanie gdzieindziej i to sowiecnie wynagrodzona.

Kwestja więc ma dwa oblicza: 1) o ile niżka taryf kolejowych odbije się na cenach eksportowych, czyli czy i w jakiej mierze je obniży; 2) o ile równomierna niżka taryf wewnętrznych w stosunku do eksportowych wyjdzie na korzyść producenta rolnego. Chodzi więc i w jednym i w drugim wypadku o kwestję przeczalności zysku płynącego z niższych taryf kolejowych.

Niema ogólnych prawideł rządzących przeczalnością zysków i kosztów, dających się wszędzie zastosować.

Trzeba uwzględnić zupełnie swoiste dane każdego poszczególnego wypadku. W warunkach polskich co do pierwszego z wymienionych punktów te swoiste dane są następujące: przede wszystkim, że polski eksport zboża zaspakaja, odnośnie jęczmienia zaledwie 3-5 proc. zapotrzebowania europejskiego, że więc, o ile chodzi o zmiany, jakie niższa taryfa kolejowa wywołać może na rynkach światowych, nawet w razie przelania się niżki zagranicę, zmiany te mogą być jedynie minimalne, na ogólne kształtowanie się cen nie wwrą wpływu. Powtóre, że polski handel zbożem przez porty polskie skupiony jest w rękach dwóch firm w 50 proc., z których jedna, będąc państwową organizacją interwencyjną, nie powinna na niżnienie cen oddziaływać niżkowo, jeżeli dobrze pojmie swoje zadania, druga zaś, będąc oparta na organizacji spółdzielni rolniczych, daje dużą gwarancję, że rolę swoją rozumieć będzie pod kątem widzenia członków spółdzielni rolniczych, a więc rolników.

Wreszcie moment ostatni i najważniejszy: O cenie płaconej w kraju przez eksporterów nie decyduje cena krajowa, lecz chwilowa cena na rynkach światowych, do której eksporter dolicza premję, odlicza koszty dostawy, cif, koszty własne i swój minimalny zysk, otrzymując cenę, którą może zaoferować na rynek wewnętrzny. Trzeba sobie bowiem jasno uprzytomnić, że z jednej strony działa wprawdzie konkurencja à la baisse między eksporterami polskimi, konkurencja minimalna, zważywszy małą liczbę eksporterów i to, że każdy eksporter ma mniej więcej własnych odbiorców, z drugiej jednak działa dużo silniejsza konkurencja à la hausse na rynek wewnętrzny między eksporterami, dającymi do opanowania tego rynku dla siebie. Konkurencja ta jest przede wszystkim tem silna i trwała, że ma się tutaj do czynienia z walką starych eksporterów gdańskich z nowymi eksporterami polskimi o rynek, przez tych dawnych eksporterów gdańskich w swoim czasie zupełnie opanowany, a z którego ich nowa przedsiębiorczość eksportowa polska z wolna wypiera. Konkurencja ta nie dozwala na płacenie rynkowi wewnętrznemu przez eksporterów gdańskich cen niższych, niż tego wymaga sytuacja na rynkach światowych, pokrycie własnych kosztów i minimalnego zysku, sięgającego w górnej granicy 1 zł, w dolnej 0,50-0,30 gr na q, z którego pokrywać trzeba ewentualne straty wywołane fluktuacją rynku, spadkiem walut obcych i innych składników ryzyka eksportowego. Innymi słowy, obniżka taryf eksportowych nie może wywołać zjawiska przelania się marży między starą a niższą taryfą zagranicę. Gdyby nawet, wbrew przytoczonym tu-

taj przeszkodom podobne zjawisko wystąpić miało, to może ono być tylko chwilowe, dopóki nie ustabilizuje się nowa niżka, gdyż chwilowo niższe ceny zaoferowania przez eksporterów polskich, uwzględniając udział polskiego eksportu w ogólnych obrotach, w żadnej mierze na ceny światowe wpłynąć nie mogą, rynki światowe bowiem nie zaspokoją swego zapotrzebowania niższem w cenie zbożem polskim i będą musiały szukać zastawców po cenach wyższych. Zresztą praktyka przy premji wywozowej udowodniła bezpodstawność podobnych przypuszczeń.

Obniżenie więc taryfy kolejowej na zboża przy eksporcie nie przeleje niżki zagranicę, pozostawi ją w kraju. Czy dostanie się ona jednak do rąk producenta, czy też pozostanie jako zwiększony zysk w kieszeni handlu rolnego? Przy równomiernej niżce musi dostać się do rąk handlu rolnego. Stanie się to zrozumiałem, jeżeli się uwzględni fakt, że mimo nadprodukcji i trudności zbytu, konkurencja w tonie samego wewnętrznego handlu rolnego jest tak ogromna, że musi zbić zysk do minimum, wywołać zjawisko płacenia przez handel zbożowy najwyższych cen, przy jakich odsprzedaż z minimalnym choćby zyskiem byłaby rentowna. Mimo nadprodukcji i trudności zbytu stare prawo o niwelacji zysku przy wolnej konkurencji działa nadal, o czem w dzisiejszych czasach planowości i kierowania życia gospodarczego edyktami prawnymi czasem nazbyt się zapomina.

Pozostawienie taryf wewnętrznych

na dotychczasowej wysokości przy jednoczesnej obniżce taryf eksportowych jest szkodliwe dla struktury obrotu zbożem w Polsce. Nie o to jednak zabiega rolnictwo. Zabiega ono o równoczesną obniżkę równomierną taryf zarówno wewnętrznych, jak eksportowych. Wynika stąd jasno, że postulaty rolnictwa są dobrze przemyślane.

Na koniec zaś jeszcze jedna uwaga. Pomijając fakt, że wzrost dochodowości rolnictwa jest rzeczą bez porównania donioślejszą w skutkach gospodarczych od zmniejszenia się dochodów kolei, wzgl. drobnego ich deficytu, przyznać należy, że równomierna obniżka taryf kolejowych, tak zastraszająca na dochody kolei nie wpynie. Dochody te zmniejszą się w stopniu dużo mniejszym, niż wykazuje to rachunek, przedstawiający sumę przewozów zboża w tonno-kilometrach razy wysokość niżki. Obniżenie bowiem taryf kolejowych musi wywołać ożywienie przewozów, i to w pierwszym rzędzie przewozów najbardziej zyskowych, bo na długich trasach. Niżka przedewszystkiem umożliwi eksport zbóż, głównie jęczmienia z Wołynia i Kresów wogóle do portów polskich, a więc z okolic dotychczas całkowicie zamkniętych, o ile chodzi o przewozy kolejowe. Przewozy z tych okolic będą się w miarę upływu czasu stale zwiększać, gdy opłacalność eksportu i wzrost zapotrzebowania na jęczmiona pastewne na eksport niewątpliwie ożywią produkcję, która będzie mogła produkować coraz znaczniejsze ilości. Pozatem zwiększą się przewozy wewnętrzne, skoro wóz i samochód ciężarowy nie będą już przedstawiały tak taniego w porównaniu z koleją środka przewozowego.

A. Jał.

KRONIKA GOSPODARCZA

Obniżenie oprocentowania listów zastawnych

Projekt przyjęty przez radę ministrów

Sprawa obniżenia procentów od kredytu hipotecznego długoterminowego została omówiona przez Radę ministrów, która uchwaliła projekt odpowiedniej ustawy na posiedzeniu w dn. 9 b. m.

Projekt przewiduje przeprowadzenie konwersji, obniżającej stopę procentową od listów zastawnych ziemskich, tudzież Towarzystwa Wileńskiego do poziomu 4,5 proc. w stosunku rocznym. Oprocentowanie wszystkich listów zastawnych miejskich wynosić ma według projektu 5 proc. w stosunku rocznym.

Obniżeniem oprocentowania listów ziemskich i miejskich nie są objęte emisje tych listów, wydane dla zagranicy ani też listy, mające gwarancje skarbu państwa. Obniżenie procentów nie obejmuje także listów emitowanych przez banki państwowe. Co do tych li-

stów projekt ustawy przewiduje, że decyzyja co do ewentualnego obniżenia procentów spoczywać będzie w ręku ministra skarbu, który będzie mógł to przeprowadzić w drodze rozporządzenia.

Niezależnie od obniżki oprocentowania listów zastawnych nastąpić ma w drodze rozporządzenia ministra skarbu również obniżenie oprocentowania obligacji Banku Gosp. Krajowego i Państwowego Banku Rolnego. Projektowana jest obniżka oprocentowania 7 proc. obligacji do 4 i pół proc. zaś obligacji 8 proc. na 5 proc. T. zw. konwersyjne obligacje budowlane Banku Gosp. Krajowego mają być obniżone na 5 proc., przyczem 3 proc. płacić ma Państw. Fundusz Rozbudowy, a 2 proc. dłużnik. — Projekt powyższej ustawy będzie przesłany Sejmowi.

Z KRAJU

(k) **Uroczystości Stow. Kupców Polskich w Warszawie.** Podwójną uroczystość święciło w niedzielę Stow. Kupców Polskich, a mianowicie: 25-lecie istnienia Stowarzyszenia oraz poświęcenie własnego gmachu przy ul. Zielnej nr. 50. Aktu poświęcenia nowej siedziby dokonał ks. Kardynał Kakowski. Szereg wybitnych przedstawicieli polskiego kupiectwa warszawskiego odznaczony został krzyżami zasługi różnego stopnia.

(k) **Rozmowy telefoniczne z Gdańskiem.** Za rozmowy telefoniczne między Polską a rozmównicą publiczną w polskim urzędzie pocztowo-telegraficznym Gdańsk i pobiera się opłaty jak w obrocie wewnętrznym. Rozmowy takie należy zamawiać z poleceniem wezwania żądanej osoby do rozmowy publicznej Gdańsk 1. W godzinach słabego ruchu, tj. od godz. 21 do 8 rano opłaty za rozmowy niższe są o 40 proc.

(k) **Dalsze skurczenie obrotów na giełdach pieniężnych.** Na krajowych giełdach pieniężnych w październiku rb. nastąpił silny spadek obrotów we wszystkich działach. Według danych G. U. S., ogólny obrót na giełdzie warszawskiej wynosił w październiku rb. 39.324 tys. zł., wobec 43.627 tys. we wrześniu rb. i 100.174 tys. w październiku 1931. Na pięciu giełdach prowincjonalnych tj. w Poznaniu, Krakowie, Lwowie, Wilnie i w Łodzi ogólny obrót w październiku rb. wyrażał się cyfrą 1.022 tys. zł., wobec 1.279 tys. we wrześniu rb., a 1.623 tys. zł. w październiku ub. r.

(k) **Co się dzieje w krajowym przemyśle naftowym?** W tych dniach ustalono ostatecznie zasady przyszłej umowy syndykatu przemysłu naftowego. Do nowego syndykatu przystąpiły wszystkie większe zakłady rafineryjne oprócz „Standart Nobel”, Vacuum Oil Company” i Limanowej.

Wymienione trzy firmy reprezentują tylko około 17 proc. przemysłu naftowego. W ciągu bieżącego miesiąca zostanie ogłoszony statut polskiego eksportu naftowego oraz mają być zawarte umowy ze syndykatem producentów ropy i z t. zw. malemi i średnimi rafinerjami.

(k) **Sezonowa poprawa w polskim przemyśle.** Według obliczeń Instytutu dla badania koniunktur i cen wskaźnik wytwórczości przemysłowej w październiku podniósł się z 53,2 do 56,1 czyli o 2,9 punktów, albo 5,5 proc. Poprawa ta spowodowana została w znacznej mierze przez czynniki bądź wypadkowe, bądź sezonowe, jak ponowne podjęcie pracy w przemyśle naftowym po strajku wrześniowym, lub wskutek rozpoczęcia kampanii cukrowej. Wydobycie węgla podniosło się w ostatnich miesiącach silnie pod wpływem podjęcia wywozu hutniczego do Rosji. W porównaniu do poziomu z października r. ub. produkcja przemysłowa była niższa o 15 proc.

Z ZAGRANICZ

(z) **Ścieśnienie obrotów handlowych Polski z Danją.** Import z Polski na rynek duński wyniósł w ciągu 10 miesięcy rb. 21 milj. koron duńskich w porównaniu z r. ub. zmniejszył się o 22 proc. Jak zaznacza Państw. Instytut Eksportowy, przywóz z Polski został ograniczony mniej więcej w tym samym stopniu, co ogólny import duński. W r. b. utrzymało się nadal aktywne dla Polski saldo obrotów handlowych.

Bekony. Na rynku londyńskim notowano w dniu 9 bm. ceny bekonów bez większych zmian: duńskie 66 sh., polskie 55 do 58 sh., holenderskie i litewskie 56 — 58 sh., lotewskie 57 — 59 sh., estońskie 56 — 59 sh. Usposobienie słabe.

Francuski budzik precyzyjny zł 20,- Do nabycia wszędzie.

nr 6 690

A. Grzymała-Siedlecki o Wyspiańskim

Wielkie zainteresowanie wzbudził w kulturalnych sferach naszego miasta wczorajszy odczyt, zorganizowany przez Syndykat Dziennikarzy Wielkopolskich. Świetny znawca literatury i teatru powieściopisarz i pisarz sceniczny Adam Grzymała-Siedlecki mówił o Wyspiańskim. Na wstępie prelegent rzucił pogląd na całość twórczości Wyspiańskiego, aby dać pojęcie o jej — nie na jednego człowieka zakrojonych rozmiarach. Następnie zajął się bliżej jego twórczością literacką i sceniczną, dziełem inscenizatora i dał niezmiernie ciekawe ujęcie jego stosunku do teatru. Charakteryzując postawę życiową Wyspiańskiego, uwypuklił jego stosunek do życia ziemskiego i pozagrobowego, które tak silny oddźwięk i niezwykły wyraz znalazło w jego twórczości. Od lat młodych „dojrzały do śmierci” poeta nie pożałował szczęścia osobistego, ani stawy dla siebie. Życie narodu było jego życiem, a szczęście narodu — jego pożądanym. W okresie politycznym najbardziej beznadziejnym, kiedy ogół społeczeństwa przyzwyczaił się i żył z niewolą, kiedy zaczęła się wytwarzać „filozofja niewoli”, Wyspiański wieszczył narodowi zmartwychwstanie. Dla ogółu odzyskanie wolności było marzeniem, poza które nie sięgała myśl — po zdobyciu niepodległości zaczęła się nieokreślona szczęśliwość. Wyspiański wiedział, że zdobycie niepodległości państwowej rozpocznie ciężką, pełną trosk pracę, do której trzeba się przygotować. W dwudziestą piątą rocznicę śmierci możemy już ocenić nie tylko wielką artystyczną wartość dzieła Wyspiańskiego, ale i doniosłość jego myśli społecznej.

W zwartą i piękną formę ujęty odczyt był przykładem wysokiej klasy retoryki i głębokiej myśli. Dał pełny, syntetyczny obraz wielkiego twórcy. (t. k.)

SPORT

Pięściarstwo

W spotkaniu o puchar Rzeszy pomiędzy reprezentacjami Brandenburgji i środkowych Niemiec w Magdeburgu doszło do awantur wśród publiczności, niezadowolonej z orzeczeń sędziów. Rezultat ogólny był 8:8. Poszczególne wyniki (według kolejności wag) są następujące: Weinhold (B) i Liwowsky (SN), nierozegrana; Pierentz (B) pokonał Weldauera (SN); Kästner (SN) wygrał z Gehlhaarem (B); Meseberg (SN) wypunktował Donnera (B); Mietsche (B) zwyciężył Kästnera (SN); Hornemann (B) wygrał z Ulrichem (SN); Pietsch (SN) pokonał Sensta (B) i Surma (B) uzyskał nierozstrzygniętą z Brandstübnerem (SN).

Treningi Pozn. Drużyny Błękitnej. Komenda wzywa wszystkich członków do pilnego i regularnego uczęszczania na treningi, które odbywają się we wtorki od godziny 20 do 21 i w czwartki od godz. 21 do 22 w sali „ośrodek” przy ul. Marcelesińskiej. Treningi przeprowadza p. Arski.

P. Stefan Wiśniewski jeden z najlepszych naszych pięściarzy, znany ze swej ogromnej ambicji w walkach i doskonałej taktyki, oraz techniki objął obecnie, jak już donosiliśmy treningi sekcji pięściarskiej „Sokola”. Życzymy mu pełnego powodzenia w tej nowej pracy i wyrażamy przeświadczenie, że wspomniana sekcja pod jego technicznym kierownictwem rozwine się niebawem znakomicie, ma bowiem wszelkie dane po temu, zwłaszcza, że nad całością czuwa niezwykle zapobiegliwy i pełen ofiarności i zapału p. Jęczkowiak. Pierwszy trening jest, jak wiadomo, dziś o godz. 20 w sali gimnastycznej przy Zielonych Ogródkach.

Tennis

W mistrzostwach Australji słynny Vines zajmujący pierwsze miejsce w tegorocznej klasyfikacji został pokonany przez Crawforda w finale 6:1, 4:6, 4:6, 6:2, 4:6.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Kolejowcy radzą nad swą niedolą

Z niedzielnego zjazdu asystentów kolejowych Z. K. P.

W sali Zjednoczenia Kolejowców Polskich przy ul. Spokojnej 25 obradował wczoraj walny zjazd sekcji asystentów, st. asystentów i kandydatów przy Zjedn. Kolejowców Polskich.

Kilkogodzinnym obradom przewodniczył prezes sekcji p. Bienert. Referat o najważniejszych zagadnieniach organizacyjnych i spraw pracowniczych kolejowych na terenie Warszawy, informował członek zarządu głównego Zjedn. Kolej. Polskich p. Szymanowski. O sprawach organizacyjnych w okręgu dyrekcji kolejowej poznańskiej referował p. prezes Zimny. W ożywionej dyskusji przemawiali pp.: Krzyżaniak, Bienert, Kaczmarek. Kaspzak z Gostynia, Judek, Ślebioda, Babiarczyk, Gała, Mikołajczyk i Teclaw.

Wyczerpująco omawiano w dyskusji system t. zw. manka kasowych, krzywdzący często urzędnika, sprawę klasy przejazdów dla asystentów kolejowych, konieczność uregulowania spraw emerytalnych w inny, niż dotychczas sposób. Obecnie emerytom nie zalicza się np. lat służby kontraktowej, a tylko lata przebyte po przejściu na służbę etatową. Emeryci odczuwają ten sposób obliczenia bardzo boleśnie, a zebrani pragną się uchronić przed podobnym losem, wzywają władze związkowe, do poczynienia odpowiednich kroków w ministerstwie komunikacji. Na stacjach kolejowych IV klasy brak jest robotników stacy-

nych do obsługi, tak, że zawiadowca stacji sam wykonywać musi prace robotnicze. Wstrzymanie awansów przez ministerstwo komunikacji uniemożliwia przesunięcie asystentów kolejowych do X grupy uposażeniowej. Zdanie egzaminów nie posuwa też tej sprawy. Przy obsadzaniu stanowisk wanych elewów, a przyjmują na ich miejsce b. podoficerów na szczególnych warunkach. Postulaty te ujęto w rezolucję, którą przekazano władzom związkowym, w celu poczynienia odpowiednich kroków u miarodajnych czynników.

Wśród zebranych wyczuwało się przygnębienie. Różne zarządzenia oszczędnościowe, powoływanie na przeszkolenie egzaminowanych już inwalidów i osobliwy system, według którego monituje się kasjerów kolejowych o grosz manka itd.

W toku dalszych obrad dokonano wyboru członków zarządu. Prezesem wybrano ponownie p. Bienerta, sekretarzem p. Teclaw, skarbnikiem p. Kaczmarek, wiceprezesem p. Bauman na z Leszna, a jako członkowie zarządu zostali wybrani pp.: Ślebioda i Babiarczyk.

Ponadto wybrano delegatów na zjazdy centralne w Warszawie.

Przebieg obrad był bardzo poważny. (kl)

Związek b. Berliniaków

Pod tą nazwą zawiązało się w Poznaniu stowarzyszenie, skupiające w sobie byłych Polaków zamieszkałych dawniej w Berlinie. Obradom zebrania konstytucyjnego przewodniczył p. Abramowicz, a jako ławników powołano pp.: adw. Gracza i Adama Miłkowskiego. W wyniku zebrania wybrano tymczasowy zarząd, do którego weszli pp.: Bronisław Abramowicz, jako prezes, Bulmański, jako sekretarz, Dziegielewski, jako skarbnik. Jako wiceprezes wszedł do zarządu p. Czesław Sobkiewicz, jako zast. sekretarza p. Bogdoll i p. Feliks Marczykowski jako zast. skarbnika.

Następne zebranie odbędzie się w lokalu przy ul. Stromej 24 w dniu 27 grudnia rb. (kl)

Włamanie do lokalu Stronnictwa Ludowego

W nocy z 10 na 11 grudnia nieznanymi sprawcami włamali się do lokalu Stronnictwa Ludowego przy ul. Fr. Ratajczaka 14. Sprawcy spłądowali wszystkie pokoje, poodrywali zamki u biurek i szaf, przerzucając wszystkie akta i teczkę z korespondencją. Szczególnie zainteresowali się protokołami i odpisem sprawozdania, wystanęgo do Naczelnego Komitetu Wykonawczego Stronnictwa Ludowego. Policja wszczęła śledztwo za sprawcami włamania.

Z minionych wystaw

Nagrodzeni hodowcy kanarków

Na jubileuszowej wystawie kanarków Tow. Hodowli Kanarków i Ptaków Leśnych „Canaria”, która odbyła się w lokalach restauracji p. Jarockiej, oceniono wystawione ptaki jak następuje:

W klasie własnego chowu otrzymali nagrody pp.: I. Domiński, II Dzikowski, III. Świętoński, w dalszej kolejności stanęli następujący wystawcy pp.: Jordan, Zandek, Kubanek, Hermanowa i Wleczorek. Puchar wędrowny Tow. Hod. „Canaria” uzyskał zdobywca pierwszej nagrody p. Domiński. W klasie powszechnej pierwszą nagrodę zdobyła p. Narożna, drugą p. Majewski, trzecią p. Dzikowski. W dalszej kolejności otrzymali nagrody pp.: Zandek, Domiński i Kubanek. W dziale bez konkurencji zostali odznaczeni p. Domiński i p. Hermanowa.

Na wystawie, urządzonej przez Poznańskie Zjednoczenie Amat. Tow. Hod. Kanarków w sali kawiarni „Pawilon”, w premjowaniu w klasie własnego chowu pierwszą nagrodę otrzymał p. Fr. Kaźmierczak, drugą p. Jurga, trzecią p. St. Ziółkowski, następnie nagrody uzyskali pp.: St. Bohn, W. Werner, B. Borzyński, J. Błazyk, A. Wali-chowski i M. Ławniczak. W klasie powszechnej zdobyli nagrody pp.: I. W. Werner, II. Fr. Kaźmierczak, III. K. Jęczkowski; kolejność dalszych nagród była następująca: St. Przywecki, B. Borczyński, St. Ziółkowski, K. Jurga i St. Bohn. W dziale

bez konkurencji ocena wypadła następująco: I. J. Urbaniak, II. p. K. Jęczkowski, III. St. Kaźmierczak. (kl)

O nadużycia w komisji remontowej koni

Najwyższy sąd wojskowy w Warszawie rozpatrywał w tych dniach zażalenie nieważności w procesie o nadużycia przy sprzedaży koni remontowych, który toczył się w pierwszej połowie bież. roku przed poznańskim wojskowym sądem okręgowym. Zasadzonemu za nadużycia kierownikowi referatu remontowego w DOK VII, por. Łozińskiemu, sąd zmniejszył karę z trzech lat na dwa i pół roku więzienia i 3 000 zł grzywny z zamianą w razie nieściągalności na 6 miesięcy więzienia. Dalec odwołania Najwyższy Sąd Wojskowy utrzymał w mocy. (kl)

Włamanie do zakładu SS. Urszulanek

Zuchwałego włamania dokonano ub. nocy w Zakładzie Sióstr Urszulanek na Watach Leszczyńskiego. Około godziny 2 niewyśledzeni złoczyńcy otworzyli drzwi nowego zakładu wytrychem i wtargnęli do starego budynku, gdzie weszli do pokoju jednej z sióstr, żądając pieniędzy. Wobec tego, że zaskoczona wejściem dwu włamywaczy siostra nie miała pieniędzy, złoczyńcy zbiegli, zabierając około 6 złotych gotówki.

Mimo wszczętego natychmiast alarmu włamywacze zdążyli zbiec. (kl)

Postulaty Chrześcijańskich Kupców Podróżujących

W Poznaniu odbył się niedawno zjazd delegatów wszystkich Związków Chrześcijańskich Kupców Podróżujących i Przedstawicieli Handlowych ziem zachodnich, na którym, jak to już donosiliśmy, uchwalono utworzyć z inicjatywy związku poznańskiego Radę Zrzeszeń Chrześcijańskich Kupców Podróżujących i Przedstawicieli Handlowych z siedzibą w Poznaniu. Po opracowaniu i zatwierdzeniu regulaminu wybrano na przeciąg 1 roku komitet wykonawczy rady, do którego weszli p. K. Matuszak z Poznania jako przewodniczący, p. M. Mroziński z Bydgoszczy jako zast. przewodniczącego, p. St. Kerker z Poznania jako sekretarz oraz p. Czesław Bessert z Poznania jako skarbnik.

Rada ta będzie miała za zadanie bronić wszelkich spraw zawodowych. Temsamem podnieść znaczenie i charakter polsko-chrześcijańskiego kupca podróżującego i przedstawiciela handlowego jako jednego z głównych filarów naszego życia gospodarczego.

Na wspomnianym zjeździe uchwalono kilka rezolucji, w których zebrani stwierdzają: że brak jest zupełnie zrozumienia dla tego zawodu ze strony Izby skarbowej, dalej apelują do kupców i pracodawców, aby nie popierali podróżujących Żydów, wreszcie zwracają się do kompetentnych czynników o ulgi kolejowe.

Zjazd Konferencyj św. Wincentego a Paulo

Wczoraj toczyły się w sali Domu Katolickiego parafii św. Marcina obrady zjazdu delegatów konferencyj męskich św. Wincentego a Paulo na archidiecezje gnieźnieńską i poznańską.

Zjazd rozpoczęto modlitwą, następnie przemówił ks. prałat dr. Taczak, witając J. Em. ks. Kardynała - Prymasa, który po przemówieniu i udzieleniu błogosławieństwa opuścił obrady.

W toku dalszych obrad sprawozdanie z rocznej działalności rady wyższej archidiecezjalnej i okręgowej przedłożył sekretarz rady p. Henke. W dalszym ciągu zjazdu nastąpiło przyjęcie nowych członków. Ogólną uwagę zwracało przyjęcie w poczet członków rady konferencyj powstałej przed kilku miesiącami przy Stowarzyszeniu Młodzieży Polskiej parafii Bożego Ciała.

Referat na temat pracy charytatywnej i obowiązków członków konferencyj, wygłosił ks. rektor Cieszyński.

Po ogłoszeniu szereg komunikatów przez prezesa rady p. Losterę, zakończono obrady. (kl)

KALENDARZYK

Poniedziałek, 12 grudnia 1932

Słońce: wschód 7,54; — zachód 15,38; — długość dnia 7 godz. 44 min.

Księżyc: wschód 14,29; — zachód 7,51; — przed pełnią.

Stan pogody według notowań Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn. Poniedziałek, godz 7 rano: Temperatura powietrza niska — 5 st. C., pogodnie wiatr południowo-wschodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 765 mm — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa 0 st. C., najniższa — 5 st. C.

Kal. rk.: Aleksander M.; jutro Lucja P. i M.

Kal. słow.: Wolidar; jutro Władysław.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Posiedzenie rady miejskiej** odbędzie się w środę, dnia 14 bm po poł. o godz. 6.30 Porządek obrad: Różne wybory i sprawy urzędnicze, uchwalenie na rok kalendarzowy 1933 dodatku miejskiego do opłat państwowych od patentów na wyrób i sprzedaż trunków, przetworów wódczanych i spirytusowych, uchwalenie dodatku do państw. podatku od nieruchomości i dodatku do państw. podatku dochodowego, sprawa pobierania opłaty administracyjnej od wniosków do poświadczzeń, stwierdzających stan majątkowy, sprawa urządzenia taniej jatki do sprzedaży mięsa mniej wartościowego, sprawa bezpłatnego odstąpienia gruntów pofortecznych fundacji im. Tad. Garczyńskiego.

— **Tow. Przemysłowe („Stary Przemysł”) T. z w Poznaniu**, Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się we wtorek, 27 grudnia rb. o godz. 8 na sali Związku Tow. Kupieckich przy ul. Zwierzynieckiej nr. 12. Porządek obrad: 1) Zagajanie, 2) wybór przewodniczącego nadzwyczajnego walnego zebrania, 3) odczytanie protokołu z ostatniego zebrania, 4) zmiana statutu, 5) wolne głosy, 6) zamknięcie. — Zarząd — **Z Narodowej Organizacji Kobiet — Koło Wilda**, Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 13 bm. o godz. 20 na sali p. Kaspzakowej, ul. Kilińskiego 15. Bardzo ciekawy referat wygłosi p. Jeske. O liczny udział członkiń uprasza Zarząd.

— **Walne zebranie Koła Naukowego**, Towarzystwa Studentów i Dyplomowanych Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu, wyznaczone na dzień 12. 12. br., odbędzie się na początku drugiego trymestru w styczniu przyszłego roku.

— **Walne zebranie Stow. Inżynierów i Architektów** odbędzie się w piątek, dnia 20 stycznia 1933 r. o godz. 19.30 w sali klubowej Koła Towarzystwa, ul. Nowa nr. 7-8. Na porządku obrad sprawozdanie, wybory i ewentualna zmiana statutu. — W razie braku kompletu odbędzie się w tym samym dniu pół godziny później drugie walne bezwzględnie walne zebranie.

WYKŁADY

— **Z Tow. Prawniczego i Ekonomicznego**. We wtorek, 13 bm. o godz. 20.30 wygłosi w sali Coll. Minus nr 22 p. wiceprezes sądu apelacyjnego w Poznaniu wykład pod tyt. „Postępowanie w II instancji wedle nowej procedury cywilnej”. — Wstęp na wykład mają i nieczłonkowie.

Dla oczyszczenia krwi pijcie rano przez kilka dni z rządu szklankę naturalnej wody gorzkiej „Franciszka Józefa”. Zadać w aptekach i drogerjach. n 6905

— **Wykłady przeciwgazowe**. Z cyklu wykładów o obronie przeciwgazowej, urządzanych przez Wojewódzkie Koło Pań L. O. P. P., we wtorek, 13 bm. odbędzie się wykład p. t. „Lotnictwo w walce: truczyny, materiały zapalające, środki bakteriologiczne”. a w piątek, 16 bm. wykład p. t. „Obrona przeciwlotnicza, przeciwgazowa i przeciwpożarowa”. Wykłady odbywają się na ul. Skarbowej 10 (narożnik), punktualnie o godz. 20. Prelegentami są pp. Ebert i Kiciński.

— **Tow. Wydawnicze „Polska Armia Błękitna”** zaprasza swych członków i sympatyków na drugi odczyt p. prof. dr. Grabowskiego p. t. „O wychowaniu narodem”, który odbędzie się we wtorek, dnia 13 bm w salce Stow. Polsko-Francuskiego przy ul. Sew. Mielżyńskiego 26-27. Początek o godz. 20.15. Wstęp bezpłatny.

ZYCIE AKADEMICKIE

— **Jednodniówka K. „Codania”**. Z okazji tygodnia propagandy przemysłu krajowego korporacja W. S. H. „Codania” wydała jednodniówkę, zawierającą kilka ciekawych artykułów i notatek.

ZYCIE SOKOLE

— **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół” Poznań-Wilda**. Walne zebranie odbędzie się w środę, 14 bm o godz. 19.30 u dh. Zawadki, Górna Wilda 75

— **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół” Poznań-Śródka**. W środę 14 bm o godz. 19.30 roczne walne zebranie w Domu Katolickim na Śródcie.

— **„Sokół” (Jeżyce)**. Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 13 bm. o godz. 20 na sali p. Jaszka, ulica Kraszewskiego 16.

WYSTAWY

— **Wystawa obrazów**. W salonie Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych przy placu Wolności 18 mieści się obecnie wystawa trzech kolekcji: Zofji Dziurzyńskiej-Rosińskiej ciekawe pejzaże tatrzańskie i interesujące motywy z Paryża, akwarele Macieja Nehringa z Warszawy, obejmujące portrety, kwiaty, widoki z Huculszczyzny i z rywjerą francuskiej — i studia z Włoch i Pomorza Lucjana Michałowskiego, znanego architekta z Poznania. Wystawa kończy się we wtorek, dnia 13 bm. Salon otwarty jest codziennie od godz. 11—17, w niedzielę i święta od godz. 12—15.

— **Plastyka**. W nowo otwartym Salonie Sztuki Dspółczesnej na pl. Wolności 14a wystawa malarstwa najmłodszej naszej moderny, którą powinien zwiedzić cały kulturalny Poznań. Wystawa otwarta w święta od 11 do 14, w dni powszednie od 10—15.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Przedświąteczny pokaz gazowy** odbędzie się w środę, dnia 14 bm. o godz. 17 w Poradni Gazowni Miejskiej przy ul. Grobla 15. W programie, jak zwykle, ciekawe demonstracje i wskazówki racjonalnego i oszczędnego stosowania gazu oraz referat z dziedziny gospodarstwa domowego.

— **Sekoja Misyjna Sodalicji Pań Miejskich**, Herbatka odbędzie się we wtorek, 13 bm. o godz. 17 w sali cukierni Fangrata, Al. Marcinkowskiego. O godz. 16.45 krótka wspólna modlitwa na intencję misyj w kościele św. Marcina.

— **Kolonje wakacyjne dla młodzieży w Rabce i Krynicy** w czasie 3-tygodniowych wakacji szkolnych organizuje Polskie Biuro Podróży „Orbis”. Koszt 15-dniowego pobytu łącznie z przejazdem kolejowym, utrzymaniem, mieszkaniem, nauką jazdy na nartach i łyżwach wynosi: w Rabce zł 132, a w Krynicy zł 138. Opiekę nad młodzieżą sprawować będzie przez cały czas wychowawca szkolny i instruktor sportowy. Wyjazd nastąpi dnia 27-go grudnia, powrót dnia 12 stycznia. Zapisy do 18 bm.

— **Szkoła Muzyczna im. Chopina** podaje do wiadomości, że dnia 15 bm odbędzie się wywiadówka rodzicielska w godz. 15—18.

— **Ostatnie chwile**. Ostatnie bilety na wielki koncert szopenowski prof. Michałowskiego są jeszcze do nabycia w firmie Szrejbrovski. Koncert ten odbędzie się nieodwołalnie we wtorek 13 bm o godzinie 20 w Auli U. P. pod łaskawym protektoratem i w obecności J. Em. Ks. Kardynała Prymasa.

— **Upominek gwiazdkowy dla dzieci**. Komunalna Kasa Oszczędności Miasta Poznania jak w roku ubiegłym, tak i w tym roku przygotowała pewną ilość ozdobnych skarbonek na upominki gwiazdkowe dla dzieci, które w zamian przedgwiazdkowym nabędą książeczkę oszczędnościową Kasy i wpłacą na nią co najmniej 1 zł

KRONIKA MIEJSCOWA

— Komitet Rodzicielski przy I szkole powszechnej im. Władysława Jagiełły został utworzony z inicjatywy kierowniczkę p. Zofji Jasiewiczówny. W skład zarządu weszli pp. Maksymilian Bürger jako prezes, Mieczysław Tomaszewski — sekretarz, Katarzyna Gruszczyńska — skarbniczka. Celem zasilenia funduszu organizacji, który przeznaczony jest wyłącznie na potrzeby szkolne najbiedniejszych dzieci, postanowiono pobierać miesięczną składkę w dowolnej wysokości, a co najmniej 10 groszy od jednostki. Komitet Rodzicielski w związku z zbliżającymi się świętami Bożego Narodzenia zamierza zapomocą uzyskanych składek i ofiar urządzić najbiedniejszym dzieciom gwiazdkę, choćby najskromniejszą. Komitet apeluje do ofiarności społeczeństwa o zasilenie funduszu gwiazdkowego choćby najskromniejszą datkami w gotówce, lub w naturze i składa jednocześnie ofiarodawcom na tej drodze serdeczne Bóg zapłać. Ofiary przyjmuje kierowniczka szkoły w kancelarii szkolnej przy ul. Hipolita Cegielskiego.

— O nową taryfę zarobkową w przemyśle budowlanym. W niedzielę w południe odbyło się w salce kawiarni „Pawilon” przy ul. Podgórznej zebranie robotników budowlanych, zwołane przez Zjedn. Zaw. Polskie łącznie z socjalistycznym Związkiem Klasowym. Głównym celem zebrania było omówienie nowej taryfy zarobkowej i stanowiska, jakie w tej kwestji zajmuje Związek Pracodawców. Podano do wiadomości pismo Związku Pracodawców, wypowiadające starą taryfę i zarazem oświadczające się przeciwko zawarciu nowej taryfy. Po ożywionej dyskusji zalecono organizacjom zwrócić się jeszcze raz do Związku Pracodawców, celem kontynuowania pertraktacji w sprawie nowej taryfy. Przedstawiciel Zjednoczenia Zawodowego Polskiego omówił pozbawienie sprawy nowej ustawy o stowarzyszeniach, dowodząc, że jest ona przez sfery robotnicze nie do przyjęcia. (we.)

— Poświęcenie lokali. „Wielkopolski Zakład Haftów Artystycznych K. Kędzierska” został przeniesiony na ul. Skarbową 3. Zakład znajdował się przez 14 lat przy ul. Podgórznej 10a. Specjalnością firmy jest wykonywanie haftów kościelnych i sztandarów oraz paramentów kościelnych. Na intencję przedsięwzięcia odbyło się nabożeństwo w kościele św. Marcina. Aktu poświęcenia lokali w nowej siedzibie dokonał wobec licznych gości ks. prof. Drygas, poczem w serdecznych słowach złożył życzenia. W nowej siedzibie urządzono magazyn, kantor i pracownię haftów. Przedsiębiorstwo cieszy się zasłużonym powodzeniem i uznaniem od lat wielu, a prace firmy zostały wyróżnione na Powszechnej Wystawie Krajowej. (kl.)

— Z Towarzystwa Filatelistów „Polonia”. Na sali p. Jarockiej odbyło się przy licznych udziałach członków roczne walne zebranie. Uchwalono bez sprzeciwu statut i regulamin towarzystwa. Po udzieleniu absolutorium dotychczasowemu zarządowi, wybrano i zatwierdzono w myśl statutu nowy zarząd i komisję rewizyjną. Do nowego zarządu weszli pp.: Stachowiak F. jako prezes, Wastych — sekretarz, Stachowiak H. — skarbnik, Baumgart — kier. propagandowy. Zgłoszenia nowych członków przyjmuje p. Baumgart Tadeusz przy ul. Poznańskiej 46-48 m 5 lub co sobotę w sekretariacie przy ul. Marsz. Focha 41 m. 31 od godz. 16-17. Adres dla zamiejscowych: M. T. F. „Polonia”, Poznań 3. Skrytka pocztowa 1007.

— Koncert Moniuszkowski w Główniej. Znany i ceniony dyrygent Koła Sotewackiego im. ks. dr. Surzyńskiego, p. Ruciński, nie zrażając się wielokrotnym niepowodzeniem kasowym Koła, urządził w uroczystość Niepok. Poczęcia Najśw. Marii Panny w Główniej uroczysty wieczór Moniuszkowski. Miło zaznaczyć, że obywatelstwo Główniej gustownie odnowioną salę p. Książka wypełniło do ostatniego dosłownie miejsca. Na wstępie koncertu orkiestra symfoniczna 57 p. p. pod kierownictwem kapelmistrza por. Szalkowskiego odegrała udatnie „Bajkę”, a Koło Śpiew. odśpiewało z towarzyszeniem orkiestry „Cześć Ci, Polsko!” Kurpińskiego. Z kolei kilka słów o Moniuszce i programie koncertu wypowiedział prof. Kwaśnik. Niestety przemówienie to było zbyt „szkolne”. Po referacie Koło Śpiew. wykonało udatnie kantaty mitologiczne: „Milde” i „Nijole”, oraz pieśń z opery „Flis”, przy czym na wyróżnienie zasłużyła członkini Koła, p. Zofja Matyówna, śpiewając starannie partię solową. Podniosły wieczór zakończyła orkiestra 57 p. p. mazurem z „Halki”, entuzjastycznie przyjętym przez zebranych. Należy żywić nadzieję, że uznanie, jakie z różnych stron wyrażono p. Rucińskiemu za urządzenie pierwszego w Główniej tego rodzaju koncertu zachęci zarząd Koła do dalszej pracy w tym kierunku. (jar.)

— Wśród właścicieli dorozek samochoodowych. W sali p. Jarockiej odbyło się w tych dniach zebranie właścicieli dorozek samochoodowych, którzy omawiali swoje ciężkie położenie. Przyjęto m. in. sprawozdanie z czynności zabiegów zarządu, w którym podkreślono ciężary podatkowe na fundusz drogowy. W sprawie tej bawila w Warszawie specjalna delegacja której członkowie referowali iż udało się podatek drogowy obniżyć o 40 procent. W rezultacie zebranie powzięło i chwali obniżenia taryfy dorozkarskiej i w ten sposób, że przy przejazdach po-

bierać się będzie dodatek w wysokości 50 groszy dopiero od piątej osoby. Pakunki do 25 kg. mają być wolne od jakiegokolwiek opłaty (kl.)

— Geny detaliczne nabiału, notowane w mieście Poznaniu w dniu 7 bm: mleko niezbiernane 1 litr 0,22 zł, jaja 1 sztuka 0,17 zł, twaróg 1 kg 0,80 zł, masło solone 1 kg 3,60 zł, masło mleczarskie 1 kg. 4,00 do 4,20 zł.

— Dla ścisłości. W nawiązaniu do sprawozdania z Wszepolskiego Konkursu Zw. Stow. Mandolinistów donoszą nam, że z powodu niemożności przybycia na uroczystość p. ambasadora Król Włoskiego, życzenia złożył p. konsul dr. Kolszewski, jak również w imieniu zarządu Związku rozdał nagrody

— Pięćlecie Chóru Marjańskiego. Chór Marjański pod wezwaniem Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych obchodził w niedzielę pięćlecie swego istnienia. — Na intencję chóru odbyło się nabożeństwo w kościele księży Salezjanów. Mszę św. odprawił ks. dyr. Piechura. — W czasie nabożeństwa śpiewał Chór Marjański z towarzyszeniem orkiestry 57 p. p. W południe w sali p. Jarockiej odbyło się zebranie uroczyste. Rozpoczęło się ono pieśnią, następnie p. Bruchwalski, jako prezes, zagał zebranie, a patron ks. dyr. Piechura wygłosił piękną przemowę. Miła uroczystość odbyła się przy licznych udziałach członków chóru i była urozmaiconą śpiewami i deklamacjami. Treściwy zarządek rozwoju Chóru Marjańskiego w okresie pięćlecia wygłosił p. Wyszowski. — Dyplomy honorowe przyznano jako założycielom przebywającym obecnie w Kanadzie ks. dyr. Śródcie i p. Karasiewiczowi, ponadto kilkunastu innym członkom. Wieczorem w sali p. Jarockiej odbyła się z okazji uroczystości akademja. Zagał ją słowem wstępem ks. salezjanin Dębski, poczem nastąpiły deklamacje, występy chóru i orkiestry wojskowej 57 p. p. (kl.)

— Ze Szkoły Muzycznej im. Chopina. Szkoła zorganizowała na sali szkolnej obchód szopenowski. Odczyt wygłosił p. dyr. Pospieszalska - Ogryczakowa, resztę programu wypełniły utwory Szopena, wykonane przez p. Kruppę oraz deklamacja marsza żałobnego przez p. Tylczyńskiego. Na zakończenie obchodu wykonano koncert Szopena i moll Larghetto cz. II na dwa fortepiany. Całkowity dochód z obchodu przeznaczony jest na sprowadzenie zwłok Szopena do kraju.

— Ze Związku Ekonomistów. Dnia 6 bm. odbyło się miesięczne zebranie członków Związku w sali Izby Przemysłowo-Handlowej, na którym wygłosił p. Henryk Switalski, sekretarz Patronatu Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych, interesujący referat p. t. „Ruch spółdzielczy w byłym zaborze pruskim”. Prelegent przedstawił obrazowo rozwój spółdzielczości w naszej dzielnicy, określając jej dodatnie i ujemne cechy, jak również widoki na przyszłość. — W ożywionej dyskusji zabierali głos: p. Tadeusz Kołodziej, p. redaktor Zakowski, p. Radolińska i wiceprezes Związku p. Jan Jabkowski.

— Z targu. Dnia 12 b m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 3,20—3,40 zł; 1 kg masła mleczarskiego 3,60—4,00 zł; 1 kg twarogu 0,70—1,00 zł; za litr śmietany 1,40—1,80 zł; mleka pełnego 20—22 gr; mendej jaj 2,00—2,30 zł.

Za mięso: 1 kg słoniny świeżej 1,70—1,80 zł; słoniny wędzonej 2,00—2,20 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wołowiny 1,20 do 1,80 zł; cielęciny 1,40—1,80 zł; skopowiny 1,40—1,80 zł; koziny 1,00—1,20 zł; smalcu 2,40—2,60 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 1,80 do 3,00 zł; para kurcząt 2,40—3,60 zł; kaczka 2,00—4,00 zł; gęś 4,00—6,50 zł; para gołębi 1—1,10 zł; indyk 4—6,50 zł; zając 4 do 5,50 zł; perlica 2,60—3,00 zł; bażant 3,00—3,50 zł; królik 1,20 zł.

Za ryby: 1 kg szczupaka 2,00—2,40 zł; okonia 1,40—2,00 zł; lina 2,20—2,40 zł; karasja 1,80—2,00 zł; sandacza 4,40—4,80 zł; suma 2,60—3,20 zł; mietusa 2,40—3,40 zł; leszcza 1,00 zł; 1 kg białych ryb 0,60 do 1,20 zł; 1 kg karpia 2,10—2,40 zł. Za ryby śniecie płacono 60—70 gr mniej. Za 1 kg świeżych śledzi 0,80—0,90 zł.

Za jarzyny płacono: 1 kg ziemniaków 6—8 groszy; 1 kg marchwi 20 groszy; kalarepy 30 gr; 1 kg szpinaku 40 gr; szczyt 10—20 gr; kapusty 20—40 gr; seleru 30 gr; 1 pęczek pietruszki 10 gr; 1 kg jaruzmu 20—30 gr; 1 kg cebuli 20 gr; za kalafior 10—60 gr; główkę sałaty 10—15 gr; 1 kg. bobu 40—60 gr; 1 kg. brukselki 40 do 50 groszy.

Za owoce: 1 kg owoców suszonych 0,80—2,00 zł; za 1 kg jabłek 0,40—1,60 zł; gruszek 0,60—1,20 zł; winogron 2,80 do 3,20 zł; 1 kg orzechów włoskich 2,60 do 2,80 zł; laskowych 2,80 zł.

Za grzyby: 1 kg. grzybów suszonych 4,00—4,60 zł.

Targ mały ożywiony. Dowozy mniejsze. Jarzyny podrożały nieco. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— Krwawy zatarg wybuchł w Michałowie w powiecie poznańskim między dwoma robotnikami dominjalnymi, którym chodziło o drewno opałowe. Jeden z nich, 17-letni gwałtownik, zranił swego przeciwnika, dwudziestokilkuletniego Jakóba Kasprzycza. Poranionego opatrzyło Pogotowie Lekarskie (55-55), zaszycując mu na lewym ramieniu ranę długości 8 cm i głęboką ranę nad okiem długości 5 cm. Poranionego pozostawiono w leczelni domowej. (kl.)

JARMARKI

— KÓRNIK. W czwartek, 15 bm. odbędzie się jarmark ogólny.

Z Poznańskiego

— KEPNO. (Pożar.) W majątku p. Sylwestra Zembkiego w Zosinie spłonęła dnia 3 bm. wielkich rozmiarów stodoła. Straty wynoszą przeszło 20000 zł.

— Z Koła Młodych Rolników. W Szkole Rolniczej zgromadzili się ostatnio absolwenci tegoż zakładu, by nawiazać bliższe stosunki koleżeńskie z obecnymi uczniami. Zebranie zagał prezes p. Janietz. Obecni uczcili pamięć zmarłego kolegi śp. Zemby z Łęki Mroczeńskiej. Następnie p. Henryk Błaszczak wygłosił referat p. t. „Znaczenie związków mineralnych w żywieniu zwierząt”. Nad referatem wywiązała się ożywiona dyskusja, poparta licznymi doświadczeniami i tabelami. Ożywiony udział w dyskusji brali m. in. pp. dyrektor Piewcewicz, Nawrot i Szubiński.

— (Rowery zastępują młockarnie.) W okolicach Rogazyc szerzą się w zastraszający sposób kradzieże. Ostatnio państwą nocnych wycieczek złodziei stawiają się stogi, z których wyciąga się całemi snopkami zboże i zaraz na miejscu dokonuje się omlotu. Młockarnie zastępują z dobrym wynikiem... rower! Jednej z ostatnich nocy wymłócono w ten sposób z pewnego stogu 5 ctr. żyta. (ck)

— MIEDZYCHÓD. (Z rady miasta.) Rada miejska wybrała nowych członków komisji szacunkowej do podatku dochodowego, i to pp. Jana Wróza, restauratora, Franciszka Blocha, mistrza piekarskiego, Stefana Maciejewskiego, a na zastępców pp. Witolda Wężyka, adwokata, Bronisława Pryszczynskiego restauratora i Franciszka Mielkiewicza, mistrza rzeźniczego. — Na dyfterję zachorowało w ostatnich 3 miesiącach przeszło 70 osób, przeważnie dzieci poniżej lat 10, z czego 7 zmarło.

— OSTROW. (Zastrzelony podczas kradzieży drzewa.) W lesie państwowym Glińnica, w powiecie ostrowskim, uceł leśny Stanisław Popek zastrzelił napotkanego na kradzieży drzewa Jana Paprockiego z Chwaliszewa. W dochodzeniach Popek zeznał, że podczas ścigania Paprockiego wypalił mu fuszja. Ugodzony ładunkiem śrutu w głowę i pierś Paprocki skonał na miejscu. (kl.)

— ŚRODA. (Z harcerstwa.) Tuż, hufiec harc. ogłosił sprawozdanie z działalności letniej w biegu roku. Urządzone 17 wycieczek i 2 obozy stałe. W wycieczkach brało udział przeciętnie 12 harcerzy, ogółem zaś 211. Wycieczki trwały razem 86 dni.

— (Z teatru.) Teatr Mały z Poznania wystawił w tych dniach komedię p. t. „Dana od Boga”, która cieszyła się wielkim powodzeniem.

— (Wystawa robót ręcznych.) Szwalnia SS Miłosierdzia urządziła od 11—16 b. m. wystawę robót ręcznych. (ak.)

— TRZEMESZNO. (Z jarmarku.) Na ostatni jarmark przybyło kramarzy, przedewszystkiem Żydów, bardzo wiele, kupujących zaś było stosunkowo mało. Z zalem należy stwierdzić, że w takim mieście, jak Trzemeszno, nietylko ludzie ze wsi, lecz również tutejsze obywatele a nawet żony miejskich urzędników, kupowały u Żydów. Grupki młodzieży zwracały uwagę, że to się nie godzi, jednak niewiele to skutkowało.

— WITKOWO. (Noc listopadowa.) Miejskowe Towarzystwo Powstańców i Wojaków oraz Tow. Gimn. „Sokół” w dn. 29 listopada święciło 101 rocznicę Po-

wstania Listopadowego. W kościele parafjalnym odbyło się nabożeństwo za poległych powstańców, żołnierzy i Sokolów. Wieczorem na sali hotelu p. Knasta odbyło się uroczyste zebranie, zagajone przez prezesa Tow. Powstańców i Wojaków, p. Ignacego Knasta. Odczyt o „Nocy Listopadowej” wygłosił p. Świerkowski Franciszek. Po deklamacjach p. Świerkowski wygłosił odczyt n. t. „Emigracja 1831 r.”. (mc)

— ZNIN. (Z rady miejskiej.) Na ostatnim zebraniu rady miejskiej wybrano do komisji szacunkowej podatku dochodowego na okres 1933-35 r. pp. Derecha, Piątkowskiego i Bartuscha. — Uchwalono nagły wniosek magistratu w sprawie komunalnego dodatku do państwowego podatku dochodowego na rok 1932; dodatek będzie wynosił 4—5 proc. dochodu. (cg)

Z Pomorza

— GRUDZIĄDZ. (Wzrost bezrobocia.) Firma PePeGe, zatrudniająca obecnie około 1500 pracowników, zamknie w połowie bież. miesiąca fabrykę na przeciąg 3 tygodni. Z dniem 3 bm. wypowiedziano pracę wszystkim robotnikom. Od stycznia fabryka przewiduje pracę tylko dla 600 do 800 ludzi. Na redukcję personelu robotniczego wpłynął ogólny zastój w przemyśle gumowym oraz konkurencja zagraniczna zwłaszcza wyrobów rosyjskich. Z dniem 16 bm. firma Herzfeld i Victorius zwolni kilkuset robotników w swych fabrykach w Grudziądzu i Mniszku. Powodem wypowiedzenia pracy jest zastój handlowy w tej branży i zamiar przeprowadzenia remontu. Uruchomienie fabryki przewidziane jest na 1 lutego najpóźniej. (x)

Demonstracja bezrobotnych w Ostrowie

Z Ostrowa donosi (zo):
Delegacja bezrobotnych udała się do starostwa celem interwencji w sprawie składu personalnego Powiatowego Komitetu dla spraw niesienia pomocy bezrobotnym. Razem z delegacją udał się przed gmach starostwa tłum bezrobotnych, który usiłował urządzić demonstrację. Niebawem zawezwano policję, która przy użyciu pałek gumowych demonstrantów rozproszyła.

W mieście komentują zajścia jako wywołane rzeczywicie bardzo jednostronnym składem personalnym wspomnianego komitetu.

Poświęcenie kopalni węgla brunatnego

Nasz korespondent międzychodzki (wr) donosi:

W ostatnich dniach odbyło się w Nowym Zatomiu uroczyste poświęcenie kopalni węgla brunatnego i fabryki brykietów pod nazwą „Wanda”. Uroczystość aktu dokonał w obecności przedstawicieli władz państwowych, samorządowych i gości, wikariusz parafji międzychodzkiej ks. Korcz. Na intencję nowej placówki odprawił nazajutrz w kościele w Międzychodzie ks. prob. Kowalczyk uroczystościowe nabożeństwo, wygłaszając przytem okolicznościowe kazanie. Właścicielami kopalni są pp.: bracia Firlejowie i Modelski.

Skazanie komunistów w Bydgoszczy

Kary od 2 do 8 lat więzienia

W sądzie okręgowym w Bydgoszczy toczyła się piątek rozprawa przeciwko 7 działaczom komunistycznym, oskarżonym o druk i rozpowszechnianie ulotek wzywających do rewolucji społecznej i obalenia przemocy ustroju Rzeczypospolitej. Głównym oskarżonym był Jan Olszewski, bezwawoniano, z zawodu nauczyciel, pozbawiony stanowiska z powodu pro-

pagandy komunizmu w szkole. Dziś o godz. 12,30 w południe został ogłoszony wyrok. Zostali skazani: Jan Olszewski na 8 lat więzienia, Czesław Bąkowski i Zygmunt Jaworski każdy na 5 lat, Stefan Pawlich, Marja Jaworska, Kazimierz Latański i Hieronim Sumiński każdy na 2 lata. Rozprawa toczyła się przy drzwiach zamkniętych. (bm)

Żydostwo w Bydgoszczy

Od kilku miesięcy ukazuje się żydowskie pismo

Liczba Żydów w Bydgoszczy wzrasta coraz bardziej, odpowiednio też wzrasta się wśród nich poczucie siły. Świadczy o tem już choćby to, że potrafili na gruncie bydgoskim zdobyć się już na własne pismo p. t. „Głos Młodzieży”. Pismo to narazie wydawane jest w języku polskim i odbijane na powielaczu. W nr. 4. za październik, widzimy odezwę Związku Młodzieży Żydowskiej, który jest wydawcą tego pisma, zaś redaktorem jest nauczyciel Uszer Kopa. Odezwa nawołuje do skupiania się celem utrzymania „kulturalnych zdoby-

czy narodu żydowskiego w Bydgoszczy”. Zapowiada się też, że następny numer pisma będzie już drukowany, i to dwujęzycznie, po polsku i w żargonie. Poza to jest w tym numerze artykuł redaktora, o „ideologii uduchowionej młodzieży żydowskiej”, zaraz obok zaś jest utrzymany w tonie wręcz bolszewickim artykuł o różnicy płci.

Samo zestawienie treści pisemka charakteryzuje właściwą jego ideologię. Wspomniany numer żydowskiego pisemka wywołał w Bydgoszczy wzburzenia. (bm)

Nasze premje książkowe na miesiąc grudzień

Do serji grudniowej włączyliśmy wielką wysoce zajmującą powieść „Dziwne losy Jana Eyre” znanej autorki angielskiej Charlotte Brontë. Jest to typowa, w pięknym stylu utrzymana powieść angielska - przed 80 lat; krytyka literacka nazwała ją „powieścią nieśmiertelną”. Treścią i kanwą jej — dusze ludzkie, odczucia, „pasje serca ludzkiego”, namiętności, które zachowały niezmienną świeżość prawdy wieczystej. Przedstawia ona miłość wielkiego pana, człowieka o zwirotczalej przez różne przeżycia etyce, i młodej, pełnej dziewczęcego wdzięku nauczycielki. Z jednej strony widzimy agresywność, pychę i samolubstwo mężczyzny, którzy w głębi swej zbrukanej życiem duszy zachowali świadomość swego upadku i tęsknotę do piękna moralnego. Z drugiej zaś strony ogrom uczucia kobiecego, pełnego oddania i poddania się, ale równocześnie twardo pojęte poczucie obowiązku i wierności zasadom wysoce pojętej godności kobiecej. Powieść ta może się znaleźć w rękę każdego. Cena księgarska tej dwutomowej powieści zł 10,—, dla abonentów „Kurjera Pozn.” w grudniu tylko zł 5.

Aleksander Kraushar: „Zamek królewski w Warszawie”, duży format, bogato ilustrowany, zamiast zł 16,— tylko zł 8,—.

Dr. Marjan Seyda: „Polska na przełomie wieków”, tom II zamiast zł 26,— tylko zł 13,—.

Szczepan Jeleński: „Śladami Pitagorasa”, rozrywki matematyczne, zamiast zł 10,— tylko zł 5,—.

Teodor Jeske-Choiński: „Gasnące słońce”, powieść z czasów Marka Aureliusza, 2 tomy, z licznymi ilustracjami St. Sawiczewskiego, zam. zł 12,— tylko zł 6,—.

J. Starzeńczyk: „Zwycięskie ilje”, powieść, w oprawie, zam. zł 10,— tylko zł 5,—.

Ronald A. Knox: „Czyja ręka”, powieść, zam. zł 5,— tylko zł 2,50.

Powyższe książki po cenie tak wyjątkowo niższej, nabywać mogą abonenci w ciągu m. grudnia za gotówkę w administracji pisma naszego za przedłożeniem kwitka abonamentowego. Przy zamówieniach zamiejscowych dołączony należy 80 gr na przesyłkę pocztową.

Z historii laski

W zamierzonych jeszcze czasach, kij — poprzednik laski — zanim stał się jednym z atrybutów mody, był wiernym i niezbędnym towarzyszem człowieka w długich i niepozabawionych zwykle niebezpieczeństwach, wędrówkach. Poza tym kij, względnie laska, już w dawnych czasach posiadała pewne symboliczne znaczenie; była np. oznaką godności wodza, to znów godłem osób urzędujących.

Jako przedmiot mody, laska pojawiła się dopiero w XVII wieku. Król francuski Henryk IV był pierwszym panującym, który używał wykwintnego kija spacerowego. — Sławna stała się laska hebanowa króla Ludwika XIII ozdobiona gałką z kości słoniowej; do historii zaś przeszły drogocenne laski Ludwika XIV uwiecznione na licznych portretach „Króla - Słońca”. Ambicją owych czasów było posiadanie pięknego i cennego kija spacerowego, to też artyści i jubilerzy przesadzali się w stwarzaniu prawdziwych w tej dziedzinie arcydzieł sztuki. Na laski wydawano w owe czasy olbrzymie sumy, dochodzące do tysięcy, a nieraz i więcej dukatów. Jedną z najdroższych na świecie lasek, wartość 60.000 rubli, ofiarowała cesarzowa Katarzyna II królowi szwedzkiemu Gustawowi III.

W epoce rococo, laska stała się symbolem elegancji. W kołach dworskich i sferach wysokiej arystokracji, specjaliści mistrze uczą kawalerów i damy sztuki noszenia lasek i posługiwanie się nimi z wdziękiem i subtelną kokieterją.

Laska spacerowa miała oczywiście licznych i namiętnych zbieraczy. Jednym z najzagorzalszych był minister saski Bruhl, który posiadał kolekcję przeszło trzystu lasek z najrozmaitszych epok. Słynny był także zbiór Henryka Beera ojca kompozytora Mayerbeera. Jednak ta manja kolekcjonerska nie wyszła mu na... zdrowie. Straciwszy na nią cały swój majątek, niefortunny zbieracz dostał pomieszczenia zmysłów i zmarł, trzymając w ręku dwa najcenniejsze okazy swej kolekcji! Kr.

Piwowarzy amerykańscy wołają o pomoc

Najwięksi piwowarzy w Stanach Zjednoczonych zwrócili się z prośbą do rządu federalnego o udzielenie im pomocy i ochrony w razie zalegalizowania produkcji i sprzedaży piwa przez kongres. Obawiają się oni zamachów i napadów ze strony bootleggerów i racketeersów, którzy nagromadzili wielkie fortuny i będą się teraz bronić do upadłego przeciw wtargnięciu legalnego handlu i produkcji na teren zdobyty przez nich w czasie prohibicji.

Piwowarzy sadzą, że gangsterzy nie zawahają się przed użyciem broni i środków wybuchowych, aby tylko sterowały legalnych producentów i nie dopuścić do zasypania źródła ich dotychczasowych dochodów ze szmuglu i potajemnej sprzedaży piwa.

Jak się odniesie kongres do petycji piwowarów, nie wiadomo, trudno też przewidzieć, jakie środki przedsięwzięć rząd, aby obronił fabrykantów piwa przed ofensywą gangsterów i bootleggerów. Zniesienie prohibicji jest, jak widać, rzeczą nie tak łatwą, jakby się zdawało.

Radjo na „Dachu Świata“

Nazwę „Dachu Świata“ nosi Pamiar, najwyższe płaskowzgórze naszego globu, wzniesione na 5000 metrów nad poziom morza. Leży ono w obrębie rosyjskiej Azji Centralnej i Afganistanu, granicząc z Indiami i chińskim Turkestanem. Podróżnik, który chce dotrzeć do krańca środkowo - azjatyckich obszarów Z. S. R. R., po 40 stopniach upału w stepach turkistańskich, marznie w „wiosennym“ powietrzu Pamiru.

Sowiecka część „Dachu Świata“ leży w dzisiejszej związkowej republice Tadżykistanu. Nazwa ta, obca uchu „przedwojennemu“, powstała po rewolucji bolszewickiej, gdy uczeni sowieccy orzekli, że mieszkańcy tej krajiny należy nazywać Tadżykami, nie jak było powszechnie przyjęte, Sartami; Sart ma być podobno mianem pogardliwym. Tak zadecydowali dzielnicy rosyjscy etnografowie i językoznawcy Wschodu, i inaczej Sartów nazywać nie wolno.

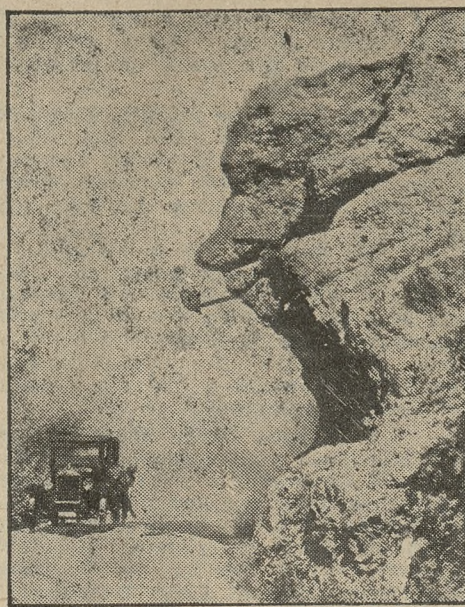
Zgodnie z tem, dziś obowiązującym oficjalnym mianem znany dziennikarz austriacki E. E. Risch, który świeżo odbył wędrówkę po Azji Sowieckiej i barwnie ją opisał w książce pt. „Azja zmieniona do gruntu“, zwiedzając ten kraj, mówi o Tadżykach, rozmawia z Tadżykami i słucha mowy tadżyckiej. Rozmawia oczywiście przez tłumacza, posługując się językiem rosyjskim. Niema w tem nic osobliwego. Ale nielada niespodzianką dla autora i dla czytelników jest to, że rozmawiał on z Tadżykiem... speakerem radiowym. Bo radjo dotarło aż tutaj, do tej najdalej w głąb Azji wysuniętej części państwa sowieckiego, do półdzikich górali i synów stepu.

Przy zwiedzaniu miasta Gorni Kirch ujrzał na placu targowym gromadkę krajowców, otaczających biały domek o europejskiej architekturze. Była to stacja nadawcza pamirskiego radja. Studio sąsiadowało z drugą izbą o otwartym na plac oknie. Izba ta służyła jednocześnie za „salon do słuchania“ i „widownię“, bo kto nie miał w swej chacie aparatu odbiorczego, przychodził prosto na stację, nie tylko słuchać, ale i patrzeć na wykonawcę programu. Kto się nie docisnął do środka, przysłuchiwał się audycji z zewnątrz pod otwartym oknem. Byli to więc nie tylko radjosluchacze, ale i widzowie produkcji radiowych — bezpośredni odbiorcy wrażeń. Wiszące w owej „słuchowalni“ transparentowe napisy: „Cicho! Przedstawienie!“ zapewniały prawdziwym radjosluchaczom względną tylko czystość odbioru, gdyż obecni na stacji nie mogli powstrzymać się całkowicie od wyrażania okrzykami bądź swego zadowolenia, bądź krytyki. Zwłaszcza ci z pod okna „słuchacze na gapę“ ignorowali całkowicie treść napisów o zachowanie ciszy.

Sam speaker zresztą dał zły przykład, kiedy, nie troszcząc się o to, co wycyznia przed mikrofonem śpiewak ludowy, zaczął głośno i usilnie prosić Risch, żeby zaraz, expromptu, wygłosił odczyt na temat przyszłości Europy. To nie, że nie zna dostatecznie języka tadżyckiego. Niech mówi po rosyjsku — a on to powtórzy w przekładzie. Niech mówi, co chce, bez cenzury.

Musiał się zgodzić. Uradowany Tadżyk — speaker przed właściwą zapowiedzią zagwizdał przeraźliwie i przeciągle i gwizd ten — pisze Risch — „usłyszą teraz w szalasach górali Pamiru, po drugiej stronie granicy, w koszarach straży indyjskiej, w strażnicach Persji, Chin i Afganistanu“.

„Potem dopiero nastąpiło trzykrotne:

Przyroda jako artysta. W górach Kalifornii w okolicach Napa wiatry wyrzeźbiły w skale coś naksztalt głowy ludzkiej. W usta jej ludzie wbili odpowiednich rozmiarów fajkę żelazną, dzięki czemu skała ta otrzymała nazwę „Pipe - Rock“ (skała z fajką). To dziwo natury zwiędzają rozliczni turyści.

„Czuwaj! Czuwaj! Czuwaj!“ Prawdziwy gwarantowany Europejczyk będzie zaraz przemawiał o sobie i o politycznym i gospodarczym położeniu Europy i o jej przyszłości...“

Odczyt trwał 20 minut, — poczem przekład wywodów przypadkowego prelegenta rozszedł się z „Dachu Świata“ na wszystkie strony Azji.

Jazz w królestwie Annam'u

Młody władca Annamu, Bao - Dai — jak donosi prasa paryska — powrócił od par umiesięcy do kraju ojczystego, po dziesięcioletnim pobycie w Paryżu, gdzie ukończył nauki. Od tygodnia zaś zasiadł na tronie swych przodków. Obecnie z Hue donoszą że pierwszym posunięciem nowego władcy było stworzenie na dworze królewskim orkiestry jazzowej. Pianistą w niej będzie sam władca. Jack Hilton znany amerykański „gwiazdor“ jazzbandu — udzieli młodemu królowi lekcji listownie, celem douczenia go szczegółów muzyki synkofowanej. Zdaje się że nie będzie to jedyne rozporządzenie królewskie dążące do zmodernizowania Annamu, gdyż młody książę jest doświadczonym automobilistą i sam pilotuje swym samolotem.

Oby nie spotkał go los Amanullaha! S. F.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Zjazd redaktorów tygodników katolickich

Dnia 15 b. m. w Warszawie odbędzie się zjazd redaktorów tygodników katolickich. Na zjeździe zostaną wygłoszone następujące referaty: „O zadaniach prasy katolickiej w dobie obecnej“, Współpraca tygodników diecezjalnych przy tworzeniu jednolitej kierowanej opinii katolickiej — ks. biskup St. Adamski; „Współpraca prasy katolickiej z Katolicką Agencją Prasową“ — ks. dyrektor Z. Kaczyński. Zebrania odbywać się będą w siedzibie Katolickiej Agencji Prasowej (Miodowa 17) początek obrad o godzinie 9.30. (KAP).

Strajki w Polsce

Według ostatnich obliczeń głównego urzędu statystycznego, w ciągu II kwartału rb. zanotowano w Polsce ogółem 139 strajków, które objęły 1847 zakładów pracy. Liczba strajkujących wynosiła 59.369 osób, liczba strajkowych dni roboczych — 350.786.

Z ogólnej liczby strajków 109 wybuchło na tle zatargów o płace. Wygranych zupełnie lub częściowo było 85 strajków. Naj-

wieksza liczba strajków, mianowicie 29 przypada na przemysł włókienniczy. W przemyśle mineralnym zanotowano 22 strajki, w rolnictwie 21 strajków. Najmniejsza liczba strajków, mianowicie tylko jeden, przypada na zakłady użyteczności publicznej.

Strajki w rolnictwie objęły największą ilość osób, mianowicie 23.021 strajkujących. Liczba strajkujących w przemyśle hutniczym wynosiła 8193 osób, w przemyśle włókienniczym 6286, w górnictwie 6077. Najmniejsza ilość strajkujących, mianowicie 26 osób przypada na przemysł garbar-ki.

Koncert najsławniejszego szopenisty

W ostatniej chwili przypominamy, że jutro we wtorek odbędzie się w Auli Uniw. Pozn. wielki koncert prof. Aleksandra Michałowskiego, poświęcony w całości Chopinowi.

Koncert odbędzie się staraniem Rady miejscowej Stow. św. Wincentego à Paulo, a pod protektorem J. Em. ks. kardynała-Prymasa.

Czysty dochód przeznaczony na ubogich.

Nie wątpimy, że tak cel zbożny, jak i osoba najwybitniejszego polskiego szopenisty, jakim jest prof. Michałowski, przyczynią się do tłumnego udziału naszych melomanów.

RECENZJE KINOWE

Kino „Apollo“ wyświetla film pod tyt. „Afryka mówi“. Jest to niejako pamiętnik filmowy z podróży przez środkową Afrykę, przez najmniej zbadane i trudno dostępne jej puszcze. Ekspedycja filmowa podjęła poważny a niebezpieczny wysiłek, ale zdobyła ciekawe dokumenty dla badań naukowych. Oko aparatu filmowego podpatrzyło niezwykle ciekawe sceny z życia szczepów afrykańskich i z życia afrykańskiej przyrody. Film odznacza się nietylko osobliwością zdjęć; niektóre z podchwyczonych obrazów mają w sobie głęboki akcent dramatyczny, działający tem żywiej, że płynący z żywego, nie wyreżyserowanego życia. Bardzo ładne i ciekawe są np. zdjęcia ogromnych stad czerwonych; mocne wrażenie robią sceny z życia lwów, ich polowania i polowania na nie. Film warto zobaczyć; należy go też polecić młodzieży szkolnej, gdyż posiada wartość naukową. Nadprogram — tygodnik filmowy i doskonała groteska rysunkowa. (ver.)

Kino „Aurora“ wyświetla film sensacyjny Carla Aldiniego p. t. „Nocna przygoda“, obfitujący w pełne dynamiki sceny pościgu z różnemi mocno karkołomnemi skokami. Treścią filmu jest walka detektywa amatora z organizacją szpiegowską. (Sz)

Kino „Orzeł“ wyświetla film dźwiękowy p. t. „Krwawy odwet“. Originalny film kowbojski jest rzeczą niezmiernie rzadką. Trudno jednak oskarżać twórców tych filmów, że produkują rzeczy banalne. Reżyserzy bowiem produkują to, czego żąda publiczność. Filmy zaś kowbojskie mają wśród kinomanów duży odsetek wielbicieli, którzy zawsze chętnie oglądają te same wspaniałe wyczyny świetnie jeżdżącego konno, bohaterkiego kowboja, rozgramiającego szajkę rabusiów, lub wymierzającego sprawiedliwość w inny sposób.

„Krwawy odwet“ jest takim właśnie w swoim rodzaju dobrym filmem. Obsadę aktorską ma wysokiej klasy: Mary Brian, Gary Cooper, Walter Huston i Ryszard Arlen.

Program uzupełnia świetna groteska rysunkowa z cyklu przygód myszki Micky. (Sz)

„Żywy kwiat“, utworzony na popisie drużyny wzorowej związku brandenburskiego lekko - atletycznego podczas święta sportowego w Berlinia.

RADJO

Wtorek, dnia 13 grudnia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.40 (Warszawa); godz. 13.05 koncert gramof.; godz. 14.00 giełda; godz. 16.40 (W); godz. 19.10 świat książek; godz. 19.30 feljeton muzyczny z Wilna; godz. 19.45 (W); godz. 20.00 koncert muzyki lekkiej; wyk.: Ork. 57 p. p. pod dyr. por. A. Szalkowskiego, S. Pomian (sopr.); godz. 21.00 pieśni w wyk. p. K. Kiełczewskiego (tenora); godz. 21.25 utwory fortepianowe w wyk.: prof. Z. Lisickiego; godz. 22.00 (W); godz. 22.15 sygnał czasu — komunikaty; godz. 22.30 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Warszawa (1412 m) godz. 11.40 codzienny p. zęgiąd prasy polskiej; godz. 12.10 muzyka z płyt; godz. 15.15 komunikat gospodarczy; godz. 15.25 chwilką lotniczą i przelagazowa; godz. 15.35 „Wśród książek”; godz. 15.50 arje i pieśni w wyk. E. Caruso; godz. 16.25 odczyt dla nauczycieli; godzina 16.40 „Postęp techniki a rozwój stosunków gospodarczych świata” — wygl. dr. F. Burdecki; godz. 17.00 popołudniowy koncert symfoniczny w wyk. ork. Filharm. Warsz., pod dyr. Fr. Mahlera; godz. 18.10 muzyka lekka z kaw. „Gastronomja”; godz. 19.20 „Biezące wiad. rolnicze”; godz. 19.30 feljeton z Wilna; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godz. 20.00 muzyka religijna żydowska; godz. 21.10 wiadomości sportowe; godz. 21.15 dod. do pras. dzien radj.; godz. 21.20 recital skrzypcowy C. Frantz; godz. 22.00 kwadrans literacki: nowela M. Weimerta pt. „Zasłużony pana de Ponthièvre”; godz. 22.15 piosenki w wyk. Zofii Terné i chóru Juranda (płyty); godz. 23.00 muzyka taneczna z kawiarni „Ziemiańska”.

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 audycja regionalna z Monachjum, 20.50 rozmaitości z Wiednia, 22.50 koncert nocny; **Budapeszt (550 m)** 19.35 słuchowisko, 21.30 koncert fort., 22.30 koncert ork. salonowej; **Praga (489 m)** 16.10 koncert, 19.20 operetka czeska, 20.50 czeski kwartet, 21.25 występ chóru, 22.25 ork. de-ta; **Wiedeń (516 m)** 20.15 koncert solistów, 20.50 wieczór rozmaitości, 22.30 muzyka taneczna; **Beromuenster (459 m)** 20.00 koncert symfoniczny; **Bukareszt (394 m)** 20.00 koncert symfoniczny; **Medjolan (501 m)** 20.30 operetka.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. Młodzieży „Orzeł”**. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, dn. 12 bm. o godzinie 20 w salce parafjalnej.

A. Piasecki S.A. Czekolady odżywcze mleczne i śmietankowe nr 6 679

Z powodu zakomunikowania bardzo ważnych spraw, przybycie wszystkich druhów konieczne.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Łazarz - Górczyn**. Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek 12 bm. o godz. 20 w Kasynie Obyw. — Wszystkich członków, którzy jeszcze nie wypełnili wniosku na ubezpieczenie w kasie pośmiertnej K. U. Z., uprasza się z uwagi na zamknięcie listy o przybycie na zebranie.

— **Tow. Czeladzi Szewskiej**. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek 12 bm. o godzinie 20 w lokalu przy ul. Słusarskiej 6.

— **Stow. Młodzieży Obywatelskiej Poznań - Śródmieście**. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek 12 bm. o godzinie 20 w salce posiedzeń przy Alejach Marcinkowskiego 26 Na porządku obrad m. i. referat oraz sprawa kalendarzowa.

— **Koło Absolwentów i szkoły wydziałowej im. Działyńskich**. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek dnia 12 bm. o godz. 19.30 w szkole.

— **Stow. Amatorskie im. Ig. Paderewskiego**. W dniu 12 bm. o godz. 19 zebranie plenarne w lokalu zebrań „Polonia”, ul. Marsz. Focha 85.

— **Sodalicia św. Piotra Klawera dla katol. misyj afrykańskich**. We wtorek, 13 bm. o godz. 19 w kościele OO. Franciszkanów odbędzie się nabożeństwo mi-syjne z wystawieniem Najśw. Sakramentu i kazaniem.

— **Tow. Młodych Przemysłowców - wydział fryzjerski**. Zebranie odbędzie się we wtorek, 13 bm. o godz. 20 w salce posiedzeń p. Golimowskiego w Domu Rzemieślniczym. Na porządku obrad demonstracja zawodowa oraz inne bardzo ważne sprawy.

— **Stow. Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej**. Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 13 bm. o godz. 19.15 w sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1.

— **Tow. Przem. „Dźwignia”**. Drugie nadzwyczajne zebranie odbędzie się we wtorek dnia 13 bm. o godzinie 19.30 w lokalu posiedzeń p. Dusika, ul. Marszałka Focha 62, celem wyjaśnienia bardzo ważnych spraw, które muszą być jeszcze rozpatrzone.

— **Koło Przyj. Harc. przy II żeńskiej drużynie im. Królowej Jadwigi**. Zebranie komitetu obchodu 20-lecia odbędzie się we wtorek, dnia 13 bm. o godz. 19 u p. Fangrata (dawniej „Warszawianka”), Al. Marcinkowskiego.

— **Koło Sceniczne im. Rylla**. Zebranie odbędzie się we wtorek, 13 bm. o godz. 20 w sali p. Książka przy ul. Głównej 38.

— **Zrzeszenie Absolwentek i Absolwentów szkół wydziałowych**. Dnia 14 bm. o godz. 19.45 w sekretarjacie odbędzie się zebranie, celem rozstrzygnięcia konkursu na oznakę. Zarządy kół uprasza się o przybycie.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 9 bm. zgłoszono: Michalina Mielcarzewiczówna, 57 l. Pelagja Kunke, robotnica, 22 l. Stanisława Smelkowska, 78 l. Weronika Mieczalska, z domu Dudkowska, 27 l. Antoni Ziolkiewicz, inżynier, 50 l. Jan Halas, robotnik, 75 l. Szymon Mileński, magazynier kolejowy, 51 l. Władysław Rżanny, spawacz, 55 l. Józefa Niczińska, z domu Koppówna, wdowa, 42 l. Czesława Królikowska, ekspedjentka, 22 l. Zuzanna Fellmannowa, z domu Farolewska, 63 l. Jadwiga Pietrowska, z domu Kergerówna, 39 l. Bogumiła Durakówna, 7 mies. 23 dni. Franciszka Wormówna, diakoniska, 91 l. Marja Kaczmar-kówna, 27 l. Józefa Łuczakowa, z domu Różańska, 32 l. Marjan Łuczak, pół go-dziny.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: W. K. w intencji zm. matki 5 zł. — W. K. z prośbą o zdrowie i błogosławieństwo dla domu, 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 796.36 złotych.

Na ochronkę Dzieciątka Jezus na terenie P. W. K.: Szymon Smoliński na gwiazdkę 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 62 zł.

Na Macierz Szkolną w Gdańsku: Stosownie do woli, wyrażonej w testamencie

przez śp. Romualda Ottowicza, długoletniego dysponenta firmy Józef Fraget, ofiaruje rodzina 500 zł.

Na kaplicę SS. Karmelitank: Drowa Gryglewiczowa z podziękowaniem św. Teresce za szczęśliwą operację z prośbą o dalsze łaski, 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 26 zł.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiadają administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Konsekwencja.

Przedewszystkiem, panie dobrodzieju, zdrowie... Powtarza to kilkanaście razy dziennie ojciec dzieciom, żona mężowi, mąż żonie, żona służącej i t. d.

A więc to jest źle odkurzone, dziecko przed jechaniem nie umyło rąk, służąca nie przewiązała włosów białym czepek, mąż przetrzął okoł brudnym palcem... któż nie zna w domu swoim tych ciągłych wykrzykników, ostrzeżeń, utyskiwań i nawet klótni z tego powodu!

Nie każdy jednak wie, a raczej nie każdy się zastanawia nad tem, że choroby zakaźne przychodzą nie tylko tak udeptanymi ścieżkami. Mamy na myśli choćby branie bezpośrednio do ust ustnikowe papier-cy.

W fabrykach monopolu państwowego wyrabiają je wyłącznie maszynowo, to też te papierosy trafiają po raz pierwszy do rąk palacza. Iluż to jednak ludzi kupuje papierosy — chcemy wierzyć, że przez nieświadomość — od chalupników, wyrabiających je nielegalnie, a więc zmuszonych do ukrywania towaru po różnych dziurach i wyrabiania ich w takich warunkach higienicznych, że porządному obywatelowi, karconemu za przetrarcie oka ręką własną, stanęłyby ostatnie włosy na głowie... Jeżeli przeciętnie czysti ludzie uważają za swój obowiązek dokładnie umyć ręce po przewróceniu kilku kartek książki lub papierów urzędowych to cóż powieścić o ich konsekwencji, gdy biorą bezpośrednio do ust papierosa, który przeszedł przez kilka brudnych, opuchniętych rąk i przechowywanie w „fabryczell” mieszczącej się przeważnie w suterenie lub na poddaszu, gdzie gruźlica i inne choroby zakaźne są stałymi gośćmi.

Świadomość tej rzeczy, wystarczy chyba, by raz na zawsze zerwać z złym zwyczajem kupowania papierosów od chalup-ników, nielegalnie je wyrabiających

K T.

Dnia 9 grudnia 1932 po pol., o godz. 3.45, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy ojciec, brat, wujek, teść i dziadek, ś. p.

Stanisław Bukowski

przeżywszy lat 52. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 13. bm., po pol., o godzinie 2.30, z domu żałoby, Górna Wilda 119, na cmentarz Bożego Ciała w Dębcu.

W ciężkim smutku pogrążeni żona, dzieci i rodzina.

Poznań, Bydgoszcz, 12. 12. 1932.

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak. Poznań. Plac Nowomiejski 10. tel. 1046.

W sobotę, dnia 10 grudnia 1932 r., o godzinie 20.30, rozstała się z tym światem, po długich i ciężkich, z anielską cierpliwością znoszonych cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, teściowa, babka i prababka, ś. p.

z Leporowskich

Pelagja Pospieszalska

przeżywszy lat 78. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 14. bm., o godzinie 14-tej, z domu żałoby przy ul. Ratajczaka 10, na cmentarz św. Marcina przy ul. Bukowskiej. Msza św. żałobna odbędzie się w czwartek, w kościele św. Marcina, o godzinie 7.30. O czem donoszą wszystkim Krew-nym i Znajomym

W ciężkim smutku pogrążeni dzieci i rodzina.

Poznań, Ostrów, Pleszew, Gdynia, Leszno, Środa, Grabów.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

W sobotę, dnia 10 grudnia rb., zmarł nagle i niespodziewanie, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, brat, zięć i szwagier, ś. p.

Szczepan Madyś

weteran z 1914/1919 r.

przeżywszy lat 39. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 14. bm., o godz. 14.30, z domu żałoby, ul. Wierzbicice 23 na cmentarz Jeżycki.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona i rodzina.

Poznań, dnia 10. 12. 32.

Zakład pogrzebowy G. Wilda 56.

PIECE

Sanki - Łyżwy
Łóżka - Magle
Karnisze mosiężne
Zabawki

A. KOSZEWSKI

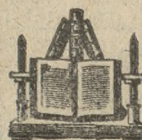
Poznań,
Stary Rynek 61.

Instytut fizykalnego leczenia ASTMY

Poznań, Plac Świętokrzyski 3.
Pz 7 345-59 158

60.000 zł

na I. hip. poszuk. majątek 1400 morg. w Włpk. Proc. wedle umowy. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zg 17 056

Oprawy książek wszelkiego rodzaju Introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

Dnia 10 grudnia 1932 r., zmarła nagle na udar serca, opatrzona Olejami św., moja najdroższa żona, ukochana matka, synowa, siostra, bratowa i ciocia, ś. p.

Zofja z Pomiarowskich Starybratowa

Pogrzeb odbędzie się dnia 13 bm., o godz. 3-ciej (15-tej) po południu, z domu żałoby, Wierzbicice 30, na cmentarz w Dębcu.

W smutku pogrążeni mąż z dziećmi i rodzina.

Poznań, Bronisław, Tuczno, Toruń, Inowrocław, Bydgoszcz, Jasień.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci najdroższego męża i ojca, ś. p.

Karola Rzepeckiego

odprawi się za spokój duszy Jego

msza św.

w kościele św. Marcina, w środę dnia 14 b. m. o godzinie 9-tej, o czem Przyjaciół i Znajomych zawiadamia

żona i córka.

zg 17051

WIWA Fr. Ratajczaka 40 ponczozy trykotaze rekawiczki

WYTWORNA BIELIZNA DAMSKA, nr 17 047

Wazne dla rodzicow w zwiazku zwakacjami swiatecznymi!

Orbis organizuje zimowe kolonie wakacyjne dla mlodziety w Rabce i Krynicy. Koszt 15-dniowego pobytu...

Orbis przyjmuje zapisy do dnia 18 grudnia i udziela informacji: Poznan, Plac Wolności 9, tel. 52-18 dg 1960

Wielki Wybor

prawdziwych Szampańskich Win mas. po cenie likwidacyjnej polecaja

Nyka & Postuszny Poznan, Wroclawska 33/34 - telef. 11-94 Przejscieli Dostawcy Win Mszalnych.

Specjalny sklad kawy

i cukrow na prowincji, zaprowadzony od lat 10, w najlepszym polozeniu, z powodu stosunkow rodzimnych zaraz do nabycia. Oferty do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zg 17 034

Kamienica

nowa, blisko centrum, wolna od podatkow, hipoteka amortyzacyjna, dobrze procentujaca. Wplyty ca. 100 tysiecy. Zgloszenia powaznych reflektantow do Kurjera Poznańskiego zg 17 053.

Przewodnikiem Lwowa i wschodniej Malopolski jest Kurjer Lwowski

Szklo

okienne, grodowe, kadrałowe, surowe, iruciane, ornamentowa, keasowe, diamenty, kit szklarski itp. lustra i szklane wystawowe poleca Polskie Biuro Sprzedazy Szkla Spolka Akcyjna Poznan Male Garbary 7a. telefon 26 63 Oddzial w Lodzi ul. Pusta 16 17 Pg 7179

Lozka zelazne

Magle domowe Wyznaczkki do bielizny Drabki domowe Deski do prasowania Szatkownice do kapusty Garnki emalowane Termosy Karnize do okna poleca torzyste JAN DEIERLING sklad zelaza Poznan, Szkolna 3 Tel 36 15 35 48 Pg 7 457-49 48

Okazja dla wszystkich!

Wedzone sielawki wysyla wprost z Helu towar I-szej jakosci 1/2 kg. 35 gr. wysylka tylko 2 i 3 kg. i 5 kg. netto za za zal. poczt. A. Hallmann, Hel 23.

Pozyczki 100 000 zl

poszukuje sie na kamienice w Poznaniu. Pierwszorzedne objekty, z budynkiem przemyslowym w podworzu Nowoczesne gmachy, zbudowane pierwszorzednie, w centrum miasta, przy najruchliwszych, handlowych ulicach Gwarancja hipoteczna. Agenci wykluczeni. Zgloszenia tylko wprost od kapitalistow do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zg 17 059.

BRACIA BORKOWSCY Sp. Akc.

Oddzial w Poznaniu Aleje Marcinkowskiego 23 Telefon 51-20 polecaja gustowne i tanie ZYRANDOLE, ZELAZKA, CZAJNIKI, LAMPKI NOCNE I BIURKOWE.

OGLOSZENIA DROBNE

Ogloszenia wrod drobnych: 1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzyklad: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 slowo.

Drobne ogloszenia przyjmuje sie do godziny 12.

Oferty wydajemy tylko za przedlozeniem dowodu

Zdarzaja sie liczne wypadki ze inzerencj zgloszaja sie do ekspedycji naszej po odbior ofert bez dowodu upowazniajacego do ich podejmowania. Oświadczamy wobec tego ze w interesie samych inzerentow oraz dla zasady sztyrowanych ogloszen wydiemy oferty oraz udzielamy o nich zyczonych informacji, tylko za przedlozeniem otrzymanego przy nadaniu ogloszenia dowodu, upowazniajacego do podejmowania ofert

Przestrzegamy przed zagubieniem tego dowodu, gdyz reklamacyj nie uwzględniamy Administracja

Parke kanarkow okazynie. Murna 8. m. 8. zg 4 613

Pianino krzyzowe Carol Ecker za bezcen. Strzelcka 26 m. 6. zg 55 879

Sprzedam sklad cukierkow i ciastek, mieszkaniem na Gornej Wladzie. Adres Kurjer Pozn. zg 56 004

Parcela okolo 60 morg budynki nowe sprzedam zaraz. Cena 23 000 - wplyty 50 proc. Oferty Oredownik Wielkopolski zg 55 091

30 drzwi Stolarnia Zurkiewicza. Wielkie Garbary 11 zg 55 179

Bechstein skrzydlo koncertowe pierwszorzedny instrument sprzedam okazynie. Zgloszenia Kurjer Pozn. zg 55 261

Zabawki za bezcen. Plucinski. Fr. Ratajczaka 36. zg 53 680

Piekarnia parowa w pelnym bgu zaraz do odstepienia. Bydgoszcz Nakiel ska 33. zg 6 879

Sklad garderoby i materialow męskich, z towarem i urzadzeniem w powiatowym miescie gimnazjum wojsko. sprzedam Powazni reflektanci zloza oferty do Kurjera Poznańskiego nr zg 6 877

Staniay kuchnie 80 sypialnie debowe materacami 310 jadalne (szperwane) 330 gabinety 320 Fabryka Mebli. Rynek Srodecki telefon 19 59. zg 55 470

Domek piętrowy z ogrodem sprzedam. cena 11 000. Pośrednictwo pozadane. Gwarski, Ostrow (Wlkp). Zaczisze 18. zg 55 148

Meble (salonik) tanio do sprzedania Al. Marcinkowskiego 1. I III. pietro. mieszkanie 8 dom narożnikowy. zg 54 918

Rekord taniosci Izyczka 7 groszy szklanka 10 gr. salaterka duza 40 gr. nozyk kieszonkowy 85 gr. nozyk stalowy 1.50 Staszewski Wyspiarskiego 15. sklad sprzetow domowych. zg 54 704

Ponczozy rekawiczki i skarpetki sa mile widziane jako podarok gwiazdkowe. Przyjdź i przekonaj sie ze najtaniej kupisz w specjalnym magazynie ponczozy rekawiczek Anton. Szymański. Poznan 4w Marcin i przy placu 6w Krzykiem Pg 7 417-8-48.169/70

Gospodarstwo przedmieście Poznania 48 morg. budynki, inwentarze kompletne. cena 15 000. Rutkowski Grobla 29. zg 55 951

Meble z powodu całkowitej likwidacji magazynu wyprzedaje bardzo tanio Woźna 12. zg 4 591/2

Dom nowy, 8 ubikacyj wolne mieszkanie przy wplycie 5 000 złotych do sprzedania. Bialkowski Wroniecka 18. zg 4 614/5

Parcela do sprzedania, posiada najwiecej wybor. Budowa Gwarski 11. zg 55 967/8

Rowerek dziesięcicy, czterokołowy sprzedam. Półwiejska 25 m. 9. zg 55 095

Meble kuchenne tanio na Gwiazdke poleca wytwornia mebli kuchennych Piskowska 3 przy Tamie Garbarskiej Konięcki. zg 55 554

Parcelę na pięć lat opłaty kupisz Marcinkowskiego 18. zg 55 004

Konik huśtawka łóżeczko duze dla lalki. Fr. Ratajczaka 11a, wejście 5. m. 64. zg 55 942

Maszynę damska Singera jak nowa. Szyperska 3 m. 3. zg 56 148

Sklad papieru sprzedam powód zamajpójście Chwaliszewo 9. zg 56 066

Restaurację z mieszkaniem, urzadzeniem 2 000 sprzedam Pamiatkowa 1 III. Witkowski. zg 56 102

Kolonjalke w pelnym bgu sprzedam cena 2 000. Adres Kurjer Poznański zg 56 057

Osmdziesiąt pięć Osmdziesiąt pięć Osmdziesiąt pięć złotych tylko 60 cieżciowy Sztudiec czyści Alpacka sprzedaje wylacnie Hurtownia Porcelany Wroniecka 24 podwórze. zg 56 081

Cukiernia - kawiarnia z obszernymi ubikacjami przy ruchliwej ul. w Poznaniu z powodu choroby za 7 500 na sprzedaz. Oferty do Kurjera Poznańskiego zg 56 046

Szklanki szlifowane Kieliszki szlifowane Najlepsza Porcelana sprzedaje tanio wprost Hurtownia Porcelany Wroniecka 24 - podwórze. zg 56 082

Maszyny do pisania dobre okazynie tanio z gwarancja poleca Skóra i S-ka Poznan Al. Marcinkowskiego 28. zg 5 520

Ubranie maszynka do tartej bułki inne rzeczy sprzedam Szmarzewska 18. III. pietro. zg 56 060

Pięćdziesiąt dziewięć Pięćdziesiąt dziewięć Pięćdziesiąt dziewięć wylacnie kompletny Serwis obiadowy 12 osob dobra Porcelana tanio tylko wprost Hurt. Porcelany Wroniecka 24. zg 56 088

Biureczko ladne, tanio. Piekary 3. m. 3. zg 54 056

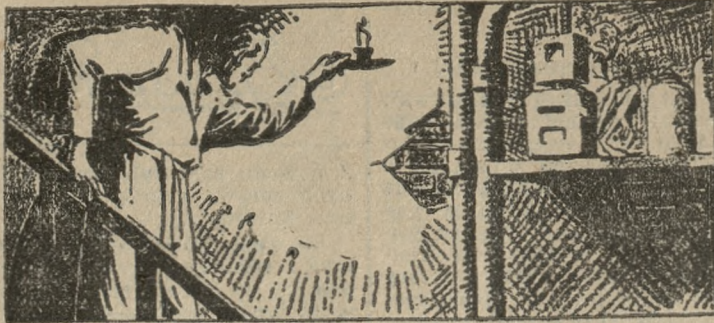
Na gwiazdke praktyczne podarki: Dywan, Firany, Chodniki, Plusze, meble, materiały dekoracyjne, koldry na podchu wełny, wacie, wloski fabrykacji, porynanych gwiazdkowych poleca W. Groszkiewicz Poznan Stary Rynek 59 Hurt - Deryl Pg 7 341-49 38

Najmniejsze kluby kanapa. Wroclawska 18 m. 2. zg 56 086

Sprzedam salonik szafa lustro umywalka. Ratajczaka 20 m 5. zg 56 038

Radio czterolampowe, komplet tanio - Wielka 12. m 7. zg 56 104

Tapczany ladne wykonane sprzedam tanio Zaklad Tapicersko deko arcywny Fredry 6. zg 55 919

Przychwycie go...

Nazwa PHILIPS na żarówce jest gwarancja jakości i oszczędności zużycia prądu. Za pieniądze, które zaoszczędzicie, używając żarówek Philipsa, możecie nabyć kilka żarówek więcej!

stworzyć w Waszym domu większą przytulność i komfort. Żarówki Philipsa są to oszczędne żarówki, które nie marnotrawią Waszych pieniędzy.

ŻARÓWKA PHILIPSA

CHRONI WASZE OCZY, DBA O WASZĄ KIESZĘ

nr 6 906

Skład
ukrów zaprowadzony przyległym pokojem korzysnym centrum. — Oferty Kurjer Poznański zdg 55 805

Majątek
700 morg. przemysłowy gołdnie od Poznania sprzedam tanio. Sikorska Poznań. Chelmońskiego 10. m. 4. zdg 55 806

Ford 27
karetka dobrym stanie gotowa do jazdy natchmiast okazynie na sprzedaż. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 55 812

Dwanaścierogowe
ogród owocowy zabudowane, cenę podług uzody na sprzedaż. — Biała wieś Lubania poczta Bukówiec stacja Porajów, powiat Nowy Tomysl. zdg 55 815

Samechodzki
dla chłopczyka jak nowy korzystnie do nabycia. Ul. Piotra Wrzyska 31. m. 7. zdg 55 818

Miód
na święta Bożego Narodzenia z waszej pasieki, z lipcowego zbioru wysyła za pobraniem franko z opakowaniem 5 kg z 12, 10 kg z 21. Pasieka Braci Kulmatyckich Horodyszcz, poczta Kozłów koło Tarnopola. Pz 7582-49.139

Samochód
marki: Oświecim-Praga 6 cyl. — prawie nowy mało używany jest do sprzedania. Blizszych informacji udzieli Zarząd Majet. Wierzenia p. Kobylnica pow. Poznański. zdg 55 850

Choinki
tanie bede sprzedawał od dnia 13. bm. od godz. 14 na ul. Marsz. Focha. Garaż Centralny w mniejszych i większych partiach. zdg 55 858

Parcela
3 morgi — Szlag (naprzeciw cmentarza ewangelickiego. Zgłoszenia Naradowska 21. zdg 55 845

Samochód
ciężarowy w bardzo dobrym stanie tanio sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 820

Z powodu
likwidacji przedsiębiorstwa wyprzedaje obuwie za bezcen firmą Obuwie. Aleje Marcinowskiego 2. zdg 55 957

Pierścionek
brylantem, szafirami okazynie Zacisze 2. parter (Jasna). zdg 55 941

Koń
czteroletni gniady wałach i szory wyjazdowy ul. Kramarska 25 zdg 55 940

Rehpinscher
rasowy w dobrej rzece. Woźna 44. Polski Dom Komisowy. zdg 55 939

Sprzedaż
skład bekonowy w centrum do brze zaprowadzony z mieszkaniami sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 55 928

Szczapy sosnowe
zł 8,25 mp. franko wagon Poznań oddam. Schmidt, Poznań. Dąbrowskiego 52. telef. 69.61. zdg 55 913

Motor
5 KM. 220 volt stały sprzedam tanio. „Franpol”. Działyskich 3. zdg 55 989

Fiat 501
w pierwszorzędym stanie korzystnie sprzedam. Informacji udziela tel. 61-11. zdg 55 888

Stary
dobrze zaprowadzony sklep tytoniowy zaraz do sprzedania. Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer Poznański zdg 55 970

Samowar
rosyjski sprzedam, Gwarna 8. — III. lewo. zdg 55 957

Aparat
sprawiany kompletny jak nowy sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 029

Futro
sealowe nowe 250. Półwiejska 37. 4. zdg 56 034

Kolonjałkę
centrum prima czystość bez mieszkaniami sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 007

Motocykl
w dobrym stanie gotów do jazdy 150 zł. Kiosk. Strzelecka 15. zdg 56 014

Suknie
granatowa jedwabna, czarna żółta, wizytowe ładny fason modny, figura szczupła, nie wysoka korzystnie. Ogładać tylko 1-4 Mickiewicza 21 25. m. 6. zdg 56 011

Piętaśmowa
marki „Samulek” na 800 mm. mało używana tanio sprzedam. Oferty do edownika Wlkp zdg 54 201

Gramofony szwajcarskie
ceny najniższe
płyty gramofonowe od 95 groszy F. Balon Woźna 12. Pz 7 213-47 154

Pianina „Betting”
dla generacji muzycznej. jako prezent gwiazdkowy — Noworoczny! Ceny w złote warunki dotądnie Skład fabryczny. Plac Woźności 2 parter wysoki. (Wystawienie się fabrykatów podobnych). zdg 54 880

Skład
z oknem wysawomem, nadający się na każdą branżę (hurtownie) ewentualnie na skład towarowy. Oferty do edownika Wlkp zdg 54 201

Gramofon
różne. Marcin 11. m. 2. zdg 56 000

Planino
Strzelecka 11. m. 4. zdg 56 035

Skład
spożywczy mieszkanie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 56 035

Futra
posiadam wielkim wyborze karakulowe całych skór, piśmowce, tchórze sealowe, popielice, nutria, zrebce różnego rodzaju także wydry bobry blamy lisy srebrne — Sprzedaje po cenach gwiazdkowych dotądnie pływających Łajewski, Poznań, Fredry 1. Pz 7343 48.141

Parasole
meskie i damskie zł 5.50 4.75 i 6 — laski; torbki damskie tek. oaski; portmonek; manicyry; walizy; z.żone Własna praca na W. Czystej Szkolna 11 naprzeciw szpitala. Pz 7 169 43.44

Bechsteina
skrzydło koncertowe prawie nowe sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 55 801

Puszczykówko
parcela budowlana sprzedam tanio. Ratajczaka 88 mieszkanie 2. zdg 55 410

Kandelabry
i dwa półm sk srebrne okazynie Gąsiorowski św. Marcin 34 zdg 55 465

Futro
meskie bardzo tanio. Plac Nowomiejski 9. m. 11. zdg 55 705

Dla cukrowni
nadające się pasy 400 szer. odda tanio „Franpol”. Działyskich 3. tel. 32.65. zdg 55 988

Maszyna
damska Singera. Zamkowa 5. m. 2. zdg 55 890

5 KUPNA
Poszukuje kupna gospodarstwa blisko Poznania wplata 7000 Arzeni wykluczeni. Oferty opis z warunkami Oredownik Wielkopolski zdg 55 834

Dywany
używane tylko dobrze utrzymane kupie Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 54 901

Antyki
kupuje i sprzedaje. Pocztowa 22 zdg 55 164

Kupię
naczynia kawiarne i restauracyjne, platersy porcelane kamień na stoliki marmuru przeźroczli (żółte) chodniki dobry stan Podanie cen. Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 254

Urządzenie cukierni
kupię. Wyczerpujące oferty Kurjer Pozn. zdg 55 625

Sztuciec
na 24 osoby kupię Oferty Kurjer Poznański rg 3549

Kupię
lustrzokładowe Oferty Kurjer Poznański zdg 55 930

Fryzjerskiego
składu poszukuje celem kupna Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 926

Dom
lub willę kupię wplata 15 000. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 56 031

Masła
świeżego, dobrego kłka beczek tygodniowo franko Poznań zakupię gotówka. Oferty korzystne Kurjer Pozn. zdg 56 008

Kupię
gablotkę duże lustrzokładowe do składu. Szydłowski, 3. Maja 5. zdg 56 037

Okazynie
kupię meski pierścionek z ładnym brylantem. Oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdg 56 090

Słomę
prosta lub prasowana wagonowo kupię. Józef Zurek, Sosnowiec 2. ul. Złota 10. zdg 55 935

6 KAMIENICE
Willę nowoczesna bez długu, miasto powiatowe, godzina od Poznania, sprzedam zamienie na willę Poznań ewentualna dopłata. Bez agentów. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 55 311

Kamienice
centrum dochód roczny 24 tys. sprzedam lub zamienie na mniejszą dopłata. Oferty Kurjer Poznański zdg 55 954

Kamienice
centrum Poznań, dochód 27 000. cena 100 000. wplata 100 000 sprzedam. „Paryżanka”. Półwiejska 30. cukiernia. zdg 56 009

7 PIENIADZ
Hipoteczne listy I i II miejsce odcinkach 6 — 18 000 zł łączna suma 80 000 zł — sprzedam całości lub pojedynczo, wysokie damno hipoteki płatne natchmiast z klauzula. Oferty uprasza A. Fiebig od ul. Grunwaldzka 3 (willa) od godz. 3-5. Pz 7334 53.202

3-4
pokojowego mieszkania, regularna dzierżawa Oferty Kurjer Poznański zdg 55 847

2-3
pokoi poszukuje małżeństwo bez dzieci (urzędnik etatowy). Oferty Kurjer Poznański zdg 55 844

Mieszkania
3 pokojowego wprost od rozpodarza poszukuje regularny płatnik, z czynszem miesięcznym. Oferty z dokładnymi warunkami pod nr 8 909 do Kurjera Pozn.

Bank
Właściciele Nieruchomości Poznań Piekary i reguluje hipoteki i udziela pożyczek hipotecznych nr 6020

Wypożycze
2 500—3 000 zł na gospodarstwo. Stefan Majerczak Góra p. Tarnowo pow. Poznań. zdg 55 827/8

20 000—25 000 zł
pożyczki poszukuje na pierwszą hipoteke domu wartości 300 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 55 647

1000 zł
pożyczki poszukuje urzędnik (wdowiec) na stałe posadzie. Spłata w ciągu roku. Pośrednictwo wykluczone. Oferty Kurjer Poznański pod nr 6 897

1 000
pożyczki lub współnika przyjmie, dam zastaw procent i prace. — Oferty Kurjer Poznański zdg 55 982

Wspólnika
z kapitałem 4—5 000 lub pożyczki poszukuje. Spieszne oferty Kurjer Poznański zdg 55 971

3 000
poszukuje zastaw lub trzypokojowe wygodami. Oferty Kurjer Poznański zdg 55 901

15 000
ulokuje również częściej na I. hipoteke. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 56 030

Dysponuje
20 000 zł poszukuje dzierżawy majątku kupa lub zarządu poważnych obiektów fabryk. Propozycje sub „Inżynier Dyrektor” Agencja Lwów Chorzowski 7 ng 6 913

Poszukuje
600 zł zastaw nowe pianino. — Adres Kurjer Poznański zdg 56 054

8 DO WYNAJECIA
Sześciopokojowe wynajmę Działyskich 7 m. 7. zdg 55 409

4 pokojowe mieszkanie
ulica Ratajczaka wynajmie gospodarz czynsz 200 remont 800. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 55 415

Czteropokojowe
komfortowe willa, pierwsze piętro, ozród wynajmie gospodarz Zgłoszenia Plac Sapieżyński 2a. m. 14. godz. 17-10 lub Kurjer Poznański zdg 55 821

3
pokoje kuchnia za miesięcznym 15 Władomości: Chociszewskiego 25. skład. zdg 55 887

Czteropokojowe
komfortowe Matejki, dzierżawa niską. „Informator”. Aleje Marcinkowskiego 5. zdg 55 897

Mieszkania — składy
spoczywają kolonialna. „Polnia”. Kantaka 5. zdg 55 960

Trzypokojowe
i dwupokojowe łącznie wolne, czynsz miesięczny wynajmie „Pawilon”. Marszałka Focha 15. zdg 55 966

Dwupokojowe
pokój kuchnia za dzierżawę wkaże Łukasewicza 6 mieszkanie 14 zdg 56 024

2 pokojowe
słoneczne mieszkanie wydzierżawie przy ul. Władysławskiej narożnik Komandoria. Informacji Góra Wilda 45. m. 6. dz 1 958

Mieszkanie
pięciopokojowe, komfortowe, II. piętro w okolicy placów Nowomiejskiego. Wolności odstanie za zgodą gospodarza wraz meblami kuchennymi. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 103

Dwupokojowe
czwarte piętro front. Prusa 20. mieszkanie 10 pocapie zgóry 750. Zgłoszenia od dziesiątej do dwunastej. zdg 56 039

Jest
do wynajęcia 3 pokojowe mieszkanie w śródmieściu. Informacji udziela Spółdzielnia Budowlana „Dom Własny” św. Marcin 65. w podwórzu na lewo I. ptr. od godz. 10 do 2. zdg 56 065

3 pokojowe
z kuchnią i łazienką we willi — wprost od gospodarza od 1 stycznia. Wiad. Wypiańskiego 13. m. 9. zdg 56 072

Mieszkanie
4 pokoje kuchnia, łazienka I. piętro tuż przy placu św. Józefa, kompletnie odrestaurowane, wynajmie gospodarz za 2 letnim czynszem 3 tys złotych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 56 006

9 SZUKA MIESZK.
lub więcej pokoi na parterze I lub II piętrze poszukuje od 1 stycznia. Oferty z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego pod zdg 54 549

3-4
pokojowego mieszkania, regularna dzierżawa Oferty Kurjer Poznański zdg 55 847

2-3
pokoi poszukuje małżeństwo bez dzieci (urzędnik etatowy). Oferty Kurjer Poznański zdg 55 844

Mieszkania
3 pokojowego wprost od rozpodarza poszukuje regularny płatnik, z czynszem miesięcznym. Oferty z dokładnymi warunkami pod nr 8 909 do Kurjera Pozn.

Urzędnik
na stałej posadzie poszukuje 3-4 pokoj. mieszkania z przynależnościami. Pewny płatnik. zapłaci zgóry Rodzina spokojna. trzy osoby dorosłe Oferty do Kurjera Pozn zdg 55 833

3 pokojowego
mieszkania z łazienką poszukuje młode małżeństwo placę rok zgóry. „The Gentleman” 27 Grudnia 4 telefon 31 69. zdg 56 078

W nagrodę
dla gospodarza za mieszkanie odnowie klatkę schodową lub inne ubikacje Dzierżawa kwartał zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty „Par”. pod 50.13. Pz 7335 50.13

2 pokoi
próżnych awentil. umeblowanych poszukuje małżeństwo. Kwartał zgóry. Oferty „Par” pod 50.122. Pz 7336 50.12

10 ZAMIANA MIESZKANIA
Zamienie 2 pokoje kuchnia, przynależności balkonem, światło elektryczne, gaz, cena 50 zł Wilda na skład z mieszkaniami. Oferty Kurjer Poznański zdg 56 037

11 POKOJE UMEBL.
Pokoje dwuosobowy. Trzeciego Maja 3a m 12 front. zdg 55 945

Umeblowany
frontowy dwuosobowy. Spokojna 27 m. 10. zdg 55 838

Dwuosobowy
1. panom paniom Długa 3. m. 4. zdg 55 820

Niekrepujący
komfort. panu Jeżycka 41. m. 4. zdg 55 843

1 stycznia
pokój frontowy centrum, osobom na stanowisku utrzymaniem bez. Adres Kurjer Poznański zdg 55 870

Dwuosobowy
utrzymaniem — bez frontowy. — Rybaki 9 mieszkanie 8 zdg 55 868

Pokoje
próżny małżeństwu Pamiatkowa 7 mieszkanie 15. zdg 55 855

Centrum
1 lub dwuosobowy elektryczność. Kreta 22 m. 10 zdg 55 863

Tani
czysty, umeblowany spokojnie, stalemu sublokatorowi Sw. Marcina 4 II. piętro mieszkanie 4. zdg 55 862

Pokoje
wynajmie. Szwalcarska 23 parter m. 11. zdg 55 860

Frontowy
duży. Rybaki 12. m. 24. zdg 55 857

Pokoje
frontowy. Strzałowa 3. parter. lewo. zdg 55 855

Pokoje
panience. Romana Szymańskiego 3. m. 5. zdg 55 854

Pokoje
z elektrycznością Skarbowska 20. m. 4. zdg 55 852

Dwuosobowy
Wały Kościuski 5. m. 2. zdg 55 850

Dwuosobowy
Piekary 5. m. 8. zdg 55 848

Oddzielny
Kopernika 3 IV mieszkanie 14. zdg 55 842

Pokoje
czyste. Półwiejska 36 I. mieszkanie 6. zdg 55 841

Utrzymaniem
bez Słowackiego 29. wejście Annyka . m. 3. zdg 55 837

Śródmieście
wspólny utrzymaniem — obiada mi. Marcina 20 III. zdg 55 836

Pokoje
skromny od 15. Stroma 7. m. 5. zdg 55 823

Pokoje
elektrycznością ciepły. Karwowskiego 22. m. 4. zdg 55 822

Ładny
dwuosobowy. Ratajczaka 14. m. 21 zdg 55 830

Pokoje
dobrze umeblowany, inteligentnemu, centralnie. Ratajczaka 33. mieszkanie 11. zdg 55 938

Pokoje
frontowy, elektryczność. Kwiatowa 7. m. 8. zdg 55 937

Kraszewskiego
19. m. 10. zdg 55 932

Skromny
pokoi. Ratajczaka 9. m. 8. zdg 55 933

Pokoje
35 zł od 15 12. Skryta 14. m. 3. zdg 55 929

Pokoje
dwuosobowy. Jeżycka 16. II. prawo. zdg 55 915

2 studentkom
urzędniczkom czyste, spokojny klatki schodowej, centrum utrzymaniem, opł. 50 zł. Adres wskaze Kurjer Poznański zdg 55 881

Frontowy
dwuosobowy dobrze umeblowany. Rybaki 12. m. 21. zdg 55 946

Pokoje
dla dwóch solidnych panów. pań. Skarbowsa 13 m. 2. zdg 55 801

Małżeństwu
lub dwuosobowy. Skarbowsa 19. mieszkanie 7. zdg 55 892

Elegancki
umeblowany lepszego pana. Działyskich 3 m. 6. zdg 55 895

Z klatki
inteligentnemu i dwuosobowy. — Łakowa 21 m. 17. zdg 55 894

Pokoje
na 1-2 Ratajczaka 11 a wejście 7. m. 106. zdg 55 898

Kantaka
5 pokoi. dom ogrodowy m. 18. zdg 55 900

Pokoje
dobrze umeblowany. utrzymaniem. bez — piętnastego. Gwarna 8 m. 12. zdg 55 958

Pokoje
elegancki duży (elektryczność — centralne ogrzewanie). Śniadeckich 18. m. 8. zdg 55 950

Panience
wspólny. Golebia 4 II. zdg 55 955

Dwuosobowy
Śniadeckich 21. m 5 zdg 55 916

25
pokój wynajmę. Ogrodowa 12. mieszkanie 20. zdg 55 918

Centrum
od 15. jednoosobowy ciepły, czysty. Młyńska 13. II. m. 10. zdg 55 921

Pokoje
wolny. Sw. Marcin 48. m. 5. zdg 55 922

Jasna
6/7. m. 6. centralne telefon. 1-2 panów od 15. zdg 55 923

Dwuosobowy
frontowy utrzymaniem. Fr. Ratajczaka 15. m. 3. zdg 55 908

Pokoje
frontowy dla pana. elektryczność. Półwiejska 1 m. 12. zdg 55 909

Słoneczny
pokój z centralnym ogrzewaniem dla 2 pań lub panów. — Jasna 14. skład. zdg 55 910

Działyskich
3. m. 4 zdg 55 873

Dwuosobowy
czysty. Kopernika 6. m. 7. zdg 55 878

Dwuosobowy
lub biuro. Ale Marcinkowskiego 3b. m. 17. zdg 56 017

Niekrepujące
sympatyczne elektrycznością. — Górna Wilda 15. m. 6. zdg 55 948

Dwom
panom. Skarbowsa 15 dom ogrodowy wprost parter. prawo. zdg 55 947

Dwuosobowy
elektrycznością łącznie. Mickiewicza 18 a m. 8. zdg 55 474

Mickiewicza
5 m. 3. dwuosobowy. ładny. zdg 56 026

Panom
również doby. Wrocławska 13. 11. zdg 55 975

Klatki
sypialnia przedpokój. Wrocłwa 4. m. 3. zdg 55 976

Ładny
pokój elektryczność. — Wielkie Garbary 21. 10. rz 4 617

Frontowe
dwa - jednoosob

Plac — ubikacje
na cele handlowe wydzielone.
Kiosk Strzelecka 15. Zdr 56 015

16. OSOBISTE
Zdr 53 117
prosze podac adres P. J. Maciejewski.
Zdr 55 895

Bob.
Dziękuję za życzenia. Dziadzia.
Zdr 55 835

Obelge
na pania P. Kujawę odwoluje. W.
Bulczyński ul. Sokoła 23.
Zdr 54 810

Ostrzeżenie
jakis osobnik oferuje w tutejszych składach aptecznych i drogeriach wyroby kosmetyczne Orlidal po cenie nizzej cennika posiadane przez naszych przedstawicieli. Ostrzegamy przed nabywaniem tak oferowanego towaru przedstawicieli nie posiadajacych legitymacji i cennika naszej firmy prosimy o oddanie w rece policji. Wystawiona przez nasza firme legitymacje przedstawiciela na nazwisko Stanislaw Malkowski uniewazniamy pod kazdym wzledem Wytwor-na kosmetyczna Orlidal. F. Niemyska. Ul. Grunwaldzka 5.
Zdr 56 003

21. ZGUBY

Zgubilem
portfel czarny skorzany z papierami osobistymi. uczciwego znalazcy prosze o zwrot za wynagrodzeniem Janusz Zakrzewski, Bukowska 5, m. 8.
Zdr 55 825

22. ROZMAITE

Kto
przyjmie ladna dwuletnia dziewczynke na wlasne lub na wychowanie placę 10 zł Oferty Kurjer Pozn. zdr 55 826

Akuszerka
Kleinwachterowa Poznan centrum ulca Romana Szymanski-go 2 pierwsze pietro lewo drugi dom od placu Swietokrzyskiego

Salon
mod. pracownia sukien piasczy kostjumow najnowszych modeli. Polecamy nasze pracownie futer. Jankowscy, Kreta 23. Zdr 55 907

Portrety
olejne akwarele z fotografii i z natury w wykonaniu artystycznym. Poznan Ratajczaka 13 — mieszkanie 13. Zdr 54 866

TEATRY

Teatr Polski: Dzis „Pani Prezesowa”.

Teatr Wielki (Opera): Wtorek 13. 12. „Dziewczę z Hollandji”
Sroda, 14. 12. „Niziny”.

Teat Nowy: Dzis — „Zbyt prawdziwe aby bylo dobre”
Wtorek, 13. 12. „Zbyt prawdziwe aby bylo dobre”
Sroda, 14. 12. „Zbyt prawdziwe aby bylo dobre”

Komedja Muzyczna: — Dzis „Najpiękniejsza z kobiet”
Wtorek, 13. 12. Teatr nieczynny.
Sroda, 14. 12. „Najpiękniejsza z kobiet”.

Teatr Narodowy: Wtorek 13. 12 „Dziady” (w Gnieźnie).

Kina Apollo i Metropolis
to rekord tancosci
i dobrych programow.
dg 1850

DZISIAJ W KINIE

Aurora: „Nocna Przygoda”.
Apollo: „Afryka mowi”.
Corso: „Handlarze zywym towarem” oraz „Zdobywcy zlota”.

Colosseum: „W sidlach przestepcy” oraz „Targ Niewolnikow” z Micky Mous.

Metropolis: „Pogromcy Przeswtorzy”.

Muza: „Swiatla Wielkiego Miasta”.

Oaza: „Upior Paryza”.

Orzel: „Krwawy Odwet”.

Odeon: „Flip i Flap w nocnej eskapadzie”.

Roxy: „Tancerz za pieniadze”.

Renaissance: „Oblawa w Paryzu”.

Sfinks: „Rozwodka” i kome-media „Z Nasza banda”.

Slojce: „Jasnowlosy Sen”.

Tecca: „Niebieski Motyl”.

Wilsona: „Z rozkazu księzniczki”.

Krawcowa
pierzwsorzędna poleca sie w domu. Oferty Kurjer Pozn. zdr 55 906

Dla lekarza dentysty
do wynajęcia lokal w centrum wysoki parter, z kompletnie urzadzona poczekalnia telefonem do dyspozycji lampy: kwarcowa Solux i Pantostat. Oferty Kurjer Poznanski dg 1 940

Od 1,90
powleczena na poduszke z mierzka od 2,90 z klocka od 3,90 z falbana od 3,90 z falbana i klocka od 5,90 jasiak z mierzka od 1,90 podniecie gladzkie od 7,90 z mierzka od 8,90 z klocka od 10,90 Przechadzki od 2,90
poscele od 6,90 reczniki od 45 gr adamskowe od 1,20 frotte od 75 gr Garniur poscielowy i posciel. 1 poduszka gladzka i poduszka strojna z jedwabnem wyszytym razem 11,50 Inlety do najwyzszych gatunkow gotowe i z metra poleca w bardzo wielkim wyborze po cenach najnizszych Dom Plocien - Fabryka Bielizny J. Schubert Wroclawska 3 Szejnosc. Wyprawy gotowe na zamowienie i z metra Trykoty zimowe Pg 7 188-37,76

Defektywne
biuro Greif od 21 lat Wywiady, obserwacje, dochodzenie. Cieszkowski 8. Zdr 55 737

Kusnierka
krawcowa podreca poleca sie. Oferty Kurjer Pozn. zdr 55 914

Chlonczyka
2 latka dziewczynke 2 miesieczna oddam na wlasne (mzozestwo) Lisiecka, Czerwonyzn Poznan 10. Zdr 55 817

Plotna, Inlety
Adamszki poscielowe batysty biale i kolorowe. Nansuki - Liny - Soie - surówka. oksfordy, plotna czyste i lniane, biale, pobiate i kolorowe. srowe, poscielowe w kraty, Kooper, spodkowy, zefiry, panamy. Pielny jedwabne Margusetty jedwabne na koszule wiezienne barczany koszulowe. flanely bieliniarne, flanely piazmoze, fartuchowe, alpaki i satyny, becki na fartuchy i suknie zakonne. poleca w wszystkich szerokosciach i jakoosciach w wyborze wielkim po cenach najnizszych Dom Plocien i Fabryka Bielizny J. Schubert. ul. Wroclawska 3. Specjalnosci: Wyprawy gotowe na zamowienia i z metra. Pg 7 185-46,12

Wlosow
wypadanie wlosow tylenie usuwa. Esencja chinowo chmielowa i Mydlo chinowo chmielowe (z Kogutkiem) Sprzedaja apteki i sklady apteczne. ng 6674

23. OZENKI

Dla
krewnej 34 lata, dobra gospodyn z majatku z gotowka 10 tys. poszukuje meza. Oferty Kurjer Pozn. zdr 55 197

Wyzszy
urzednik naistwowy akademickie wyksztalacenie, przystojny o wielkich zretach duchowych i fizycznych szuka zony do lat 25. Posrednictwo rodziny mile widziane. Oferty Kurjer Pozn. zdr 55 980

Wdowiec
lat 55, przemyslowiec, katolik, posiadzciel niernochomosci, dobre go charakteru, szuka zony starszej panny lub wdowy 35-48 lat, z posaziem 8-10 000 zł potrzebne do budowy. Zgloszenia Kurjer Pozn. pod zdr 55 977

Elegancka
panna, lat 20, majatkiem pozna urzednika na stanowisku nauczycielki. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Pozn. ng 6 910

24. NAUKA

Jakania
oraz wadliwi i wymowy odezwa wedlug wlasnego systemu predko i pod awarancja. Podreznik wyslam za przeslanieniem 5 zł Jan Lange. Kantaka I. III. Zdr 55 776

Lekcyj
jezyka francuskiego mozliwie nauczycielki Francuzki poszukuje Oferty podaniem warunkow Kurjer Poznanski zdr 55 952

Tanganille
przebój karnawalu
uczy Ola Antoszevska
Zielona 3. Pg 7 327-48,40

Française
échangerait leçons pour chambre. Offres Kurjer Poznanski zdr 55 800

Profesor
gimnazjum udziela lekcyj matematyki i fizyki. Oferty Kurjer Poznanski zdr 53 986

Student
poszukuje korepetycji za gotowke lub pokaj, specjalnosci matematyka, fizyka niemiecki. Oferty Kurjer Poznanski zdr 56 095

Kursu
kroju — szyje udziela Nowak Wroclawska 33. Zdr 1 803

25. MUZYKA

Kto
wypozyczy pianino? Oferty z warunkami do Kurjera Pozn. zdr 55 832

26. ROZRYWKA

Kino „Corso”
Handlarze zywym Towarem oraz Zdobywcy zlota. Zdr 55 869

Dla was
znizylismy ceny na gry metoda Froebla do polowy. Ksiegarnia Wilaka. Podgorna 10 i Pocha 48. Zdr 54 863

27. SZUKA PRACY

Ogloszenia do 30 slow dla poszukujacych posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Ogrodnik - sluzacy
kawaler lat 26 obeznany dobrze w swym zawodzie z dobrymi swiadczeniami poszukuje posady od 1 stycznia lub pozniej Laskawe oferty uprasza do Kurjera Poznanskiego zdr 55 873

Student farmacji U. P.
z egz. wojew syn wlasnielcia apteki, poszukuje zastanstwa od 15. 12. — ew. 10 i 33 lub krótsze. Oferty Kurjer Pozn dg 1941

Gorzelany
dzienly fachowiec, 9 lat praktyki przyjme zaraz posade stala lub sezonowa ponad 3 m. Zgloszenia Kurjer Poznanski zdr 55 694

Ogrodnik
lat 26, obeznany w wszystkich pracach ogrodniczych w specjalnosci chodowla wczesnych warzyw, prowadzenie plantacji szparagowej znajacy obsluge palacowa i pszczelnictwo, poszukuje posady zaraz lub 1 stycznia. Laskawe oferty do Kurjera Poznanskiego zdr 54 870

Telefonista
kilkuletnia praktyka wiekszem przedsioborstwie poszukuje posady Oferty Kurjer Poznanski zdr 55 802

Biuralista
wladajacy jezykiem polskim niemieckim poszukuje posady magazyniera brzozy zlaza lub podobnym. Oferty Kurjer Poznanski zdr 55 803

Poslugi
poszukuje zaraz zona bezrobotna i bezdomna drukarza znajaca wszelka prace. Laskawe oferty Kurjer Poznanski pod zdr 55 811

Dziewczyna
z dobrymi swiadczeniami samodzielnie gotowaniem poszukuje posady do wszystkiego od 15. 12. Oferty Kurjer Poznanski zdr 55 867

Modelarz
zagraniczny, dlugoletnia praktyka poszukuje posady zaraz. Zgloszenia Kurjer Pozn. zdr 55 875

Dziewczyna
dobrze polecona z gotowaniem poszukuje posady lub poslugi, miejscowosc obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdr 56 018

Tania
krawcowa, dom poza dom poszukuje pracy. Chwaliszewo 68, mieszkanie 9. Zdr 56 119

Sześcioklasistka
poszukuje pracy biurowej albo w sklady. Oferty Kurjer Poznanski zdr 55 950

Krawczyni
rutynowana szuka pracy w domach. Oferty Kurjer Poznanski zdr 56 026

Pomocnik
branzy kolonialno - delikatesowej ostatnio magazynier, poszukuje posady od 1. 1. — 15. 1. Okolicca obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdr 55 983

Leśnik
znajomoscia tartaczna 32 lata, zony bezdz., dobrze obeznany w swym zawodzie, dobr swiad., powazne referencje, poszukuje jakiegokolwiek posady od 1. 1. 33. ewentl. od 1. 4. 33. Laskawe zgloszenia uprasza pod L. Krajewski. Glinno, pow. Nowy Tomysl. Zdr 55 984

Nauczyciel
zredukowany celujaca matura, czteroletnia praktyka poszukuje posady do dzieci za utrzymanie. Oferty Kurjer Pozn. zdr 55 978

Szukam
poslugi przed lub po poludniu od 15. Oferty Kurjer Poznanski zdr 56 095

Biuralistka
z kilkulatnia praktyka biurowa z dobrej rodziny obecnie na stanowisku, poszukuje od 1 stycznia odpowiedniej posady. Zgloszenia Kurjer Poznanski zdr 56 097

Emeryt
kolej, szuka pracy Zgloszenia Kurjer Poznanski zdr 55 858

Pracznka
Nczysto pierze. Strzalawa 7, mieszkanie 11. Zdr 55 824

Pomocnik zlotniczy
w krytycznym polozeniu szuka posady zaraz. Miejscowosc obojetna. Lask oferty Kurjer Poznanski zdr 55 943

Dziewczyna
uczciwa pracowita poszukuje poslugi z praniem od 15. 12. Oferty Kurjer Pozn. zdr 55 986

Pracznka
szuka prania. Kokotkiewicz, Polwiejska 30. Zdr 55 885

Bufetowa
z kilkulatnia praktyka poszukuje posady Oferty Kurjer Poznanski zdr 55 962

Poslugaczka
z dobrymi swiadczeniami poszukuje poslugi zaraz. Oferty do Kurjera Poznanskiego zdr 55 959

Krawcowa
rutynowana, zna dobry kroj szuka posady poza dom. Oferty Kurjer Pozn zdr 56 013

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer Pozn zdr 55 831

Pracznka
sumienna, czysto pierze. Oferty Kurjer Pozn zdr 55 880

Szofer
inteligentny szuka posady Oferty Kurjer Pozn zdr 51 723

Samodzielnia
gospozia - kuch rka pracowita w lepszych domach, swiadczenia bardzo dobre, poszukuje posady od 1. 1. 33. Oferty Kurjer Poznanski zdr 56 100

Ogrodnik
kawaler lat 25 wykwalifikowany w swym zawodzie obecnie w obowiazkach zmienje posade od 1. 1. 33 lub pozniej, laskawe zgloszenia do Kurjera Poznanskiego zdr 56 040

Starsza
sluzaca wiejska szuka posady z gotowaniem u starszych panstwa lub u samotnej osoby lub ksiedza w lepszych domach, dobre swiadczenie wlasna posciela od 1. 1. 1933. Oferty Kurjer Pozn. zdr 56 059

Ogrodnik - bartnik
lat 28, 10 lat praktyki, wiadomosci fachowe, kwicciarstwo doniezkowe, hodowanie warzywa pod szklem i na gruncie szkolkarski, dobrze polecone poszukuje posady zaraz lub pozniej Oferty uprasza do Kurjera Poznanskiego zdr 55 986

Szofer
inteligentny szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdr 55 994

Krawcowa
pierzwsorzędna, szyje biegle, elegancko szuka pracy po domach Oferty Kurjer Pozn. zdr 55 998

Stróżostwa
poszukuje mlode malzenstwo. Oferty Kurjer Pozn zdr 55 435

Ogrodnik
kawaler lat 27 ukonczona szkola ogrodnicza, 6 lat praktyki kraj i zagranicznej, pierwsorzędne referencje poszukuje posady stalej i samodzielniej na majatku od 1. 1. 1933 r. Oferty Kurjer Pozn. zdr 55 621

Ogrodnik-szofer
absolwent szkoły ogrodniczej w Proskau (Niemcy) lat 21, wolny od sluzby wojskowej, poszukuje zaraz posady. Szotka Jerzy, Rydultowy G/S.L. pow. Rybnak. Zdr 55 624

Szukam
jakiegokolwiek pracy lub poslugi. Oferty Kurjer Pozn. zdr 55 786

Krawcowa
domowa z praktyka szuka posady. Zgloszenia Kurjer Pozn. zdr 55 440

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady, dlugoletnie swiadczenia. Oferty do Kurjera Pozn. zdr 55 620

28. WOLNE MIEJSCA

Dam
prace w dom za kaucja 20-25 zł Oferty Kurjer Poznanski zdr 55 883

Kasjer - ksiązkowy
mlody umiejacy pisac na maszynie potrzebny zaraz na majatek ziemski. Inteligencj pierwszeństwo. Zgloszenia do Kurjera Poznanskiego zdr 56 012

Od
1 lipca 33 r poszukuje sie na majatek ca 2 tys. ace morg urzednika gosp. sam. nego pod dyspozycje, znajacego gruntownie swoj zawód wszelkie uprawy hodowle inwentarza, nierozgaczny — rowniez prace biurowa gorzelnictwo i sprawy sroleckie swiadcetw nie zwra a sie a uwzględnia tylko o nieozwierzanej ciaglosci i bezmasa nej uczciwosci. — Zgloszenia pod dg 1888 do Kurjera Poznanski ego.

Domokrączy
artykul gwiazdkowy tano. Górna Wilda 107 mieszka 3. Zdr 55 871

Dziewczyna
potrzebna. Chwaliszewo 9, tylny dom mieszkanie 14. Zdr 55 877

Fryzjerka
potrzebna W Garbary 14. rk 4 613

COLOSSEUM
Sensacja Sportowa!
Film Bokserski
p. l. „W sidlach przestepcy”
Nadprogram:
Micky Mous
Targ Niewolnikow
Pg 7 539/40-50-1/2

Panie
bez posady, inteligentnie energicznie, powyzej lat 24, znajduje a nas prace stala i bardzo dobrze placona. Pierwszeństwo maja pielegniarki i nauczycielki. Zgloszenia z dokumentami we wtorek od 10 do 13. Sw. Jozefa 6 m. 0. Zdr 56 092

Ekspedjentka
z branzy blawatow, towarow krotkich potrzebna, Karas Pocztowa 3. Zdr 55 864

Krawcowa
pierzwsorzędna potrzebna do domu. Mickiewicza 13 m. 6. Zdr 55 905

Potrzebna
dziewczyna do poslugi. Kolejo wa 18 m. 6. Zdr 55 904

Sluzaca
mlodsza do wszystkiego. Górna Wilda 42 m. 7. Zdr 55 896

Fryzjerka
na stala posade potrzebna. — Szewska 19. Zdr 55 886

Mlodsza
dziewczyna zaraz za skromnem wynagrodzeniem. Słowackiego 23 m. 11. Zdr 55 876

Podróżujący
na swiece, chonkwe potrzebny. Strzelecka 31, Kurnatowski. Zdr 55 872

Potrzebna
zaraz uczciwa poslugaczka z praniem Chelmonskiego 20 m. 4. od 6-7 wieczor. Zdr 55 938

Panienska
wysoka uczciwej rodziny, jako ucznica do sklady galanterji potrzebna. Firma F. Grunwald, Gwarna 17. Zdr 55 949

Agronom
kawaler z kapitałem 10 tys. do administracji majatku Oferty Kurjer Poznanski zdr 55 907

Pielęgniarka natychmiast
prywatnie potrzebna na kilka dni do powaznej chorej Wymagane kwalifikacje zawodowe, praktyka referencje Zgloszenia spiesz ne do Kurjera Poznanskiego pod zdr 55 849

Humor zagraniczny
— A twój tatuś, co robi?
— Podpisuje weksle.
(London Opinion). S. F.

Kwartet
pierzwsorzędny potrzebny od 1. 1. 33. Podanie instrumentow i gazy pokoje i utrzymanie wolne. Zgloszenia „Hotel pod Bialym Orlem” Wrszenia ng 6 907

Szukam
10 tys. zł dam pierwsorzędna posade biurowa; zastaw hip. — Zgloszenia Kurjer Pozn. zdr 55 927

Fryzjerka
kursistka uczennica zaraz lub pozniej potrzebna do pierwsorzędnego zakladu odpowiedz znaczek. ateki 7. Zdr 56 028

Panienska
potrzebna z kaucja do sklady cukierkow i papierosow Zgloszenia Oredownik Wielkp. zdr 55 931

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Na ból głowy
tylko
proszek z iabką
dg 7180

Akwizytorów (ek)
pracowitych i uczciwych przyjmie powazne przedsioborstwo do lekiej reprezentacyjnej pracy na przecietny dzien zarobek 20 40 zł. Chetnych do samodzielnego stanowiska w powyzej pracy przyjmuj szef biura we wtorek i srode od 11-1 i 15-17. Podgorna 4, m. 5. Pg 7 538-50,10

Ekspedjentki
mlode, dzielne potrzebne zaraz, pieczywa kawiarnia Dziewczę do poslysek. Zgloszenia osobiscie 2-4 Marynarska 7 m. 4. Zdr 56 089

Zastępcy
na artykul pierwszej potrzeby poszukiwani. Wysoka prowiza, stala pensja Frenkiel, Lodz, skrzyznica 537 k. Zdr 55 987

Gukiernika
z prawem prowadzenia wytwornic cukrow z gotowka 500.— poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdr 55 996

Modelki
do czesania bezplatne. Fryzzeria Podgorna 14. Zdr 55 997

Dziewczyna
mlodsza do wszystkiego. Pralnia Podnaska. Sew. Mielzynskiego 4. Zdr 55 999

Trykotarkę
lo dziesiatki ktora tez samodzielnie wykonala stala posada zaraz potrzebna Oferty Kurjer Pozn zdr 56 036

Nianka
potrzebna. Focha 41. m. 32. Zdr 56 099

Fryzjerka
potrzebna. Dabrowskiego 56. Zdr 56 038

Starsza
sluzaca samodzielnia z kaucja do 3 osob. Oferty Kurjer Poznanski zdr 56 048

Pielęgniarka
inteligentna dla lekko chorej pacjentki (wiecej dla towarzystwa) z calem utrzymaniem, Zgloszenia do Kurjera Poznanskiego zdr 56 063

Stróż
zaraz potrzebny na stala za pozyczke 500-1000 zł. Oferty Kurjer Poznanski zdr 56 073

2 biuralistki (ów)
na stala posade do solidnego przedsioborstwa za pozyczke do 1 000 zł zaraz potrzebni Oferty Kurjer Poznanski zdr 56 074

Inkasent
z najlepszymi swiadczeniami potrzebny Zgloszenia „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod 50.11. Pg 7 537-50,11

Kwartet
pierzwsorzędny potrzebny od 1. 1. 33. Podanie instrumentow i gazy pokoje i utrzymanie wolne. Zgloszenia „Hotel pod Bialym Orlem” Wrszenia ng 6 907

Szukam
10 tys. zł dam pierwsorzędna posade biurowa; zastaw hip. — Zgloszenia Kurjer Pozn. zdr 55 927

Fryzjerka
kursistka uczennica zaraz lub pozniej potrzebna do pierwsorzędnego zakladu odpowiedz znaczek. ateki 7. Zdr 56 028

Panienska
potrzebna z kaucja do sklady cukierkow i papierosow Zgloszenia Oredownik Wielkp. zdr 55 931

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny

Humor zagraniczny